

Jó Pajtás

2019. IX. 12.

73. évf., 23. szám

A bácskossuthfalvi Nyári Táborok legfiatalabbjai

Interjú: SzeLlEMes vagyok?!

Tíz tény furcsa háborúkról

Ismerjük meg a világot: Ahol a kék az úr

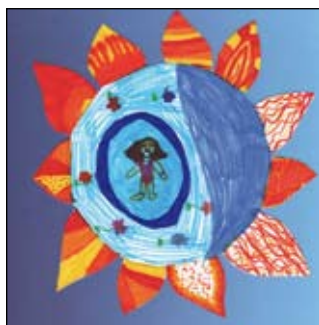
Nyári élmények virágba bújtatva

Varga Polyák Boglárka

Gombás Tamás
mindannyian a szabadkai J. J. Zmaj iskola 2. c osztályának tanulói

Csákány Petra

Kujundzsity Leon

Változások és kihívások az új tanévben

Sok újdonság vár ránk a tanévben: egyesekre új tanterv, másokra új tankönyvek, még másokra digitális tantermek vagy éppen felújítás alatt álló iskolaépület. Bárhogy is, csak örülhetünk, hogy Vajdaság 73 általános iskolájában folyik magyar nyelvű oktatás, és a legtöbb magyar ajkú gyermek anyanyelvén kezdi meg tanulmányait.

Persze a változások mindig egyfajta kihívást is jelentenek. Bizonyára feszült figyelemmel követik a pedagógusok, a szülők, mit hoz az új tanterv, és megérkeznek-e a tankönyvek. Tény azonban, hogy a másodikosok és hatodikosok mostantól kezdve új tanterv szerint tanulnak, és az idén mind az 1800 általános és középiskolában alkalmazni kezdik az elektronikus naplót. További 500 iskolát szerelnek fel digitális tanteremmel, így tízezerre emelkedik a számuk. És ez sem elég. Kísérleti jelleggel 204 iskolában vezetik be az egy váltásban, egész napos rendszerben zajló oktatást, így a délelőtti tanórák után a délutáni, választható tevékenységekben is részt vehetnek a tanulók.

Reméljük, a megfelelő kerékvágásban hasznotokra válnak az újítások.

N-a

Hogyan jussak Jó Pajtáshoz?

Nagyon egyszerű a válasz: szinte minden vajdasági általános iskolában, ahol van magyar nyelvű oktatás, már van olyan személy, akihez bizalommal fordulhatsz. Ha még sincs, akkor elég felhívni a 021/557-304-es telefonszámot, amelyen Péter Edit ad felvilágosítást a részletekről.

Lapunk változatlanul 50 dinár, és fél évre, egy évre is előfizethető.

ZABHEGYEZŐ

A kámforrá vált naplók nyomában

Az osztályomban a többjelentésű szavakról szóló beszélgetés közben felvettem, hogy vajon a felhő szónak hány jelentését ismerjük. A *Magyar értelmező kéziszótár* hármát jegyez: a levegőben parányi vízcseppekből összeálló halmaz, borús hangulat jelképe és valaminek a repülő, tömött sokasága. A számítástechnika világában járatosak azonban tudják, hogy felhőnek nevezünk bizonyos virtuális tárhelyeket is, amelyek persze fizikailag létező helyeken is megtalálhatóak, csak éppen elszórva, a világ távoli pontjain. De a felhőben tárolt adatok a világhálón keresztül általában bárhol elérhetőek. Így telnek meg szavaink újabb és újabb értelemmel, új jelenségek megnevezésére már meglévő kifejezéseket használunk fel (hasonló utat járt be a tűzfal is). Ez a példa is jól szemlélteti, nyelvünk mennyire csodálatosan élő, változó rendszer.

Mivel az idei tanévtől kezdve valószínűleg az összes iskola bevezeti az elektronikus naplót (sőt, sok helyen a digitális tantermeket is kaptok), így

egyre több eszköz vesz majd titeket is körbe. Ezért feleslegessé válnak és eltűnnek az ijesztő kék napló-szörnyek, a beírások, osztályzatok pedig felköltöznek az elektronikus napló tárhelyeire. A tanárok bizonyára zavartan tördelik majd kezüket, hiányérzetük lesz, hiszen mióta világ a világ, mindig naplóval a kezükben indultak tanítani. De ahogyan hozzászoktunk a fehér táblához és a filchez, úgy válik természetessé előbb-utóbb az elektronikus napló használata is.

Több országban már furcsán néznek rád, ha pecsétes igazolást vagy aláírással ellátott papírt követelsz, hiszen az elektronikus adatbázisokban bármi ellenőrizhető, letölthető. Egyes helyeken még a választásokon is lehetséges online voksolni (szavazni). Amennyire érdekes és hasznos lesz az efféle digitális korszak, annyi veszélyt is hordozhat magában. Rajtunk, emberekön múlik, hogy mire és hogyan használjuk ezt az új lehetőséget.

Herédi Károly

Csorba Béla

Szülinap

37 éves lettem én,
keményebb tény e fejlemény,
mint a bambuszlevél
meg a rügy,
nem csupán ürügy.
Lakásom nem Sing-sing,
sem Alcatraz,
hol álmomból fel
egy fura alkat ráz,
ha ebédre kong a gong
vagy a konga,
ami nagy szó,
hanem Csungcsing,
állatkert, zoo.
A nevem Hszinhszing,
ükunokám is van már
egy egész banda,
a világon én vagyok
a legöregebb
panda.

Fontos, hogy megtanuljunk helyesen beszélni

Az óbcesei Balázs Korinna a magyar nyelvi és nyelvhelyességi verseny első díjasa

Immár 24. alkalommal tartották meg május végén Szabadkán a nyelvi és nyelvhelyességi verseny 2019. évi köztársasági döntőjét, amelynek idén is a Széchenyi István Általános Iskola adott otthont. Az eseményt az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke, valamint a Szerb Köztársaság Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztériuma szervezte. A megmérettetésen 78 felsős általános iskolás vett részt Vajdaság minden részéből, ők kerültek ki legjobbaként az iskolai, a községi, illetve a körzeti versenyekről. A döntőben első helyezést ért el a hatodikos Balázs Korinna, az óbcesei Samu Mihály Általános Iskola színtitkőnö tanulója.

Korinna neve nem ismeretlen a Jó Pajtás olvasói előtt, már írtunk róla, amikor a Szólj, sip, szólj! népzenei vetélkedőn a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör népzenei együttese, a Csicsörke arany oklevelet kapott, ugyanis ő is tagja az együttesnek. És nemcsak a Csicsörkének, hanem a Petrence néptáncsoportnak is. A színjátzókhöz is jár, balettozik, zongorázni tanul.

Hogyan sikerült eljutni a magyar nyelvi verseny köztársasági döntőjére, milyen érzés győzni?

– Már tavaly szeptember óta gyakoroltunk, hetente kétszer jöttünk be a magyartanárnővel, *Kutika Magyar Klementinával*, hogy felkészüljünk. Aki el szeretne jutni erre a versenyre, már a tanév elején kezdjen el gyakorolni. Nagyon sokat segített a tanárnő, és otthon, a szüleimmel is gyakoroltunk. Szerintem nagyon fontos, hogy megtanuljunk helyesen beszélni. Kell tudni a nyelvtant is, mert sok szót nem úgy kell ejteni, mint ahogyan írjuk. Tudni kell alkalmazni a szabályokat, a hangtani törvényeket ahhoz, hogy helyesen beszéljünk. Sokat gyakoroltunk Hajdú Viktoriával is, segítettünk egymásnak. Az is nagyon fontos, hogy ne használjunk szerb kifejezéseket, ha magyarul beszélünk.

Korinna az oklevéllel

Az első helyezett Korinna balról, jobbról Hajdú Viktória

Nehezek voltak a feladatok?

– Tesztekkel kellett kitölteni, két óra állt a rendelkezésünkre, hogy kitöltsük a feladatlapokat. Volt például keresztrejtvény is, ami nekem könnyű volt, mert a nagyszüleimnek szinte minden héten segíték megoldani a Családi Körben és a Magyar Szóban megjelenő keresztrejtvényeket. A Jó Pajtásban levőt is megfejttem.

Számítottál az első helyezésre?

– Kissé meglepett, hogy első lettem, és nagyon megörültem. A tanárnő gratulált, a szüleimet is fölhívta, ők is nagyon örültek. A díszoklevél mellé kaptam négy DVD-t, munkafüzetet, lexikont, golyóstollat, ceruzákat...Élmény volt ott lenni, még kirándulásra is mentünk Ludasra, ahol sok lovat láttunk.

Szeretsz olvasni?

– Nagyon, és mondhatom, hogy ez a hobbim. Részt szoktam venni a Gion Nándor olvasási versenyen is. Tanév közben a házi olvasmányok mellett még sok könyvet el szoktam olvasni. Sok könyvem van, és anyukámnak a mamáéknál

levő könyvei közt is szoktam keresgélgni. Van, hogy az unokatestvéreim ajánlanak jó könyveket, a könyvtárból is szoktam kölcsönözni.

Példaképed?

– A magyartanárnő. Nagyon tetszik, ahogyan végzi a munkáját, sok mindenre fölhívta a figyelmemet, sokat foglalkozik velem, segítségével értem el ezt a kimagasló eredményt.

Ott láttalak a Városi Színházban az óbcesei Petar Konjović Középfokú Zeneiskola évzáró ünnepségén, a díjkiosztón.

– Igen, a Fantast Kastélyszállóban megrendezett zongoraversenyen második helyezést értem el, ezért kaptam a díszoklevelet. Topolyán is díjaztak, a Zenei napokon megrendezett zongoraversenyen harmadik lettem.

Az óbcesei önkormányzat is elismerte sikeridet, könyvjutalmat kaptál.

– Igen, azokat, akik versenyeken szép eredményt értek el, a község háza dísztermében megjutalmazták.

Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?

– Vegyenek részt minél több versenyen, így ellenőrizhetik, mit tudnak. S már most, szeptember elején döntsék el, milyen versenyre szeretnének menni, hogy idejében elkezdhesse gyakorolni. Sokat meg lehet tanulni egy-egy versenyre való készülés közben.

Korinna magyartanárnője csak dicsérni tudja tanítványát.

– Nagyon ügyes diákom, aki sokat tanul. Fogékony, gyorsan megjegyzi a dolgokat. Ötödik elején mindjárt fölfigyeltem rá, s kezdtünk is készülni a versenyre. Szeretek vele foglalkozni, mert mindenre odafigyel, jókat tud kérdezni. Lehet rá számítani.

A verseny helyszínén

Félte őrizte a halat a Csík

Válogatós, óvatos és vegyes összetételű halállomány meg kitűnő horgászás Péterrévén

Még mielőtt becsöngették volna az iskolába, megtartották a Jó Pajtás Liga 4. fordulóját. Kishorgászaink vendéglátója ez alkalommal a péterrévei Kecsege Sporthorgász Egyesület volt. A több mint harminc versenyző a Csík torkolatánál mérte össze tudását, meg persze tette próbára szerencsáját, hiszen köztudott, hogy a halfogáshoz arra is szükség van.

A Csík torkolata kitűnő versenypálya számát, hiszen könnyen megközelíthető, partja járható, vize pedig kényelmesen meghorgászható. A vízterület minden szakasza nagyjából egyformán kínálja a halat, biztosan nyerő helyek nincsenek, bár a szélső posztok – akárcsak máshol – itt is ígéretebbeknek számítanak. Az, hogy a pálya kiegyesúlyozottnak számít, adott esetben azt jelentette, hogy mindenütt szűkmarkúan adta a halat. A fajok sokszínűségével nem volt

Javában tart a horgászhelyek előkészítése

Ez alkalommal harmincegyen szálltak versenybe és horgászták végig a három órát. A lányok megmértetése egyéni alapon, korcsoportok nélkül történt, míg a fiúk két korcsoportban versenyeztek. A versenyt hagyományosan reggeli előzte meg, ezt a horgász helyek kisorsolása követte, és csak azután kezdődött a zsinórázta-

A gyerekek derekasan küzdöttek, és irigylésre méltó türelmet mutattak fel. Köztudott ugyanis, hogy a kapások elmaradása esetén hamar elkedvetlenedik a horgász. A Jó Pajtás Ligára ez a jelenség nem jellemző, a fellépők szabályszerűen végighorgásszák a versenyidőt, és senki sem hagyja el a partot időnap előtt. Tudják ugyanis, hogy szoros versenyeken minden hal, még a legapróbb is számít, és egy-egy fogás akár több hellyel előbbre, akár éremközelbe viszi mind az egyént, mind a csapatát. Bár ebben a versenyben fennállása óta gyakorlat, nem árt megismételni, hogy a fiúk versenyében egyenrangúan lányok is fellépnek, nem kevés sikerrel.

Ez alkalommal a következő eredmények születtek: Lányok egyéni versenye – 1. Kalmár

Zselyke 975, 2. Tápai Emma 885, 3. Kasza Kornélia 720 gramm hallal. Fiúk, kiscsoport – A szektor: 1. Komár József (Szaján) 965, 2. Kiss Emma (Péterréve) 945, 3. Kalapos Kitti (Péterréve) 670; B szektor – 1. Csávity Molnár István (Péterréve) 950; 2. Tápai Ákos (Ada) 730, 3. Horváth Emese (Péterréve) 700; C szektor – 1. Vadnai Nóémi (Péterréve) 1475, 2. Szokol Viktor (Szaján), 875, 3. Koncz Viktoria (Péterréve), 670 gramm hallal. Fiúk, nagycsoport – A szektor: 1. Varga Alex (Szaján) 920, 2. Kasza Kornél (Péterréve) 750, 3. Kalmár Csongor (Ada) 735; B szektor – 1. Faragó Szabolcs (Temerin) 735, 2. Világos Balázs (Ada) 720, 3. Pece Ákos (Günarros) 715, C szektor – 1. Potloka Arnold (Szaján) 905, 2. Hallai Viktor (Péterréve) 840, 3. Olah Balázs (Temerin) 790 grammos fogással.

Pályagyőztes Vadnai Nóémi, aki a fiúk kiscsoportjában versenyezve 1475 gramm halat fogott.

Ismét ki kell hangsúlyozni, hogy a szülők, a csapatvezetők és a támogatók segítségével ezt a versenyt nem lehetett volna tető alá hozni.

Kinka Tibor

Horváth Emese

semmi gond, hiszen törpeharcsa, vörösszárnyú, különféle gébek, bodorka, apró keszegfélék, jász, de még tenyeres ponty is került a haltartókba. A hal étvágya azonban sok kívánnivalót hagyott maga után, és igen nehéz volt kapásra ingerelni.

Ha már a halak kapókedvével baj volt, legálább az időjárás kedvezett a kishorgászoknak.

A sípszó előtt még segíthet a nagypapa...

...vagy, mint a szajániaknál, az egyesület elnöke

Vadnai Nóémi pályagyőztes és Kinka Tibor

Mi fán terem a slam poetry?

A slam poetry (ejtsd: szlem poetri) egy modern költészeti stílus, amely leginkább élőben hatásos. Nem sorolható a versfelolvasáshoz, mert első hallásra is érthető a szövege, nem színházi előadás, mivel nincs előzetes forgatókönyv, és nem is rap, mert nincs alatta zene, és nem is szükséges.

Magyarországon is dúl a slam-láz, amely szinte minden korosztályt megfertőzött már. **Nagy Sándor** és **Sallai Márk** olyan magyarországi egyetemisták, akik épp szellemeléssel foglalkoznak.

Hogyan született az első slametek?

N. S: Nekem az első kimondott slam szövegem úgy született, hogy verseket vittem a színpadra fel, mert ez ugye egy nagyon tág műfaj és simán elfogadható az is, ha verseket mondasz. Tehát nekem az első úgy született, hogy nem tudtam azonosulni a saját szövegemmel, amit én mondtam fel a színpadon – később rájöttem arra, hogy én is azért járok slam poetryre, hogy jól érezzem magam. Szerintem tök jó dolog az, hogyha az ember a szövegeivel elgondolkodtatja a másikat, miközben szórakoztatja is.

S. M: A gimiben kezdtem versféleségeket írogatni, amelyek igazából a legszerencsétlenebb kis verspróbálkozások voltak. Ezek a versikék eljutottak az akkori oszimhoz, aki magyar nyelv-

Nagy Sándor

és irodalomtanár volt, ő azt mondta, hogy egy kicsit hiphoposabb ritmusa van, szabadabb – hajaz a slam poetryre. Én akkor már tudtam, hogy mi az a slam poetry, úgy gondoltam megpróbálkozom.

Van-e lámpalázatok?

N. S: Amikor először álltam színpadra, azt hittem, hogy ez az érzés el fog múlni, de tévedtem – viszont a lámpalázat egyfajta drukkérzés váltotta fel, amikor nem félsz a közönségtől, hanem együtt szeretnéd jól érezni magad vele.

S. M: Én is csatlakozni tudok a Sanyihoz ebben. Az első fellépésem tényleg olyan volt, hogy konkrétan remegett a kezemben a lap, alig bírtam állni a színpadon, és abszolút nem tudtam

Sallai Márk

nyitott lenni a közönség felé. Ez az érzés tényleg átalakult: szeretnék a közönségemnek egy olyan minőségi produkciót nyújtani, amiről büszkén mondhatom, hogy szórakoztatott, esetleg érzelmeket váltott ki.

A slam poetry mellett mivel foglalkoztok?

N. S: Egyetemista vagyok, történelmet tanulok, de nagyon szeretek verseket írni, illetve gördeszkázni.

S. M: Jelenleg én is egyetemista vagyok, járműmérnök leszek, ha elvégzem valamikor esetleg (nevet). Emellett gitározgatok és rengeteget olvasok, főleg kortársköltészetet, meg szinte bármit, ami megfog az első két oldalon.

Turi Orsolya

Fedezd fel a költőt!

Július derekától augusztus elsejéig csütörtökönként képzőművészeti foglalkozást tartottak a topolyai múzeumban, délután háromtól fél ötig. A téma Arany János köré épült, a kreatív gyerekek a költő életét és munkásságát dolgozták fel játékos módon, képzőművészeti eszközökkel. A foglalkoztatást **Szenti Lilla, Csáki Edina, Pesut Dunja és Lukács Lilla** tartotta.

T. O.

Fotó: Topolya Község Múzeuma

Törökországi rajzsikerek

A Törökországban 31. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai diákok. Az EmArt Műhelyből ezüstérmet Mia Matković, bronzérmet Pap Natália és Nikolics Blanka, a J. J. Zmaj iskola volt diákjai kaptak. A pályázatra a világ 25 országából 5800 alkotás érkezett. A díjakat Horvát Tímea, Szabadka alpolgármestere adta át.

A felvételen Blanka az oklevéllel

Tájak, városok, emberek

Ahmetagić Hana és Babcsányi Léna, a szabadkai J. J. Zmaj iskola másodikosai sikeresen szerepeltek a bonyhádi Solymár Imre Városi Könyvtár által meghirdetett Tájak, városok, emberek iskolai élményeim alapján elnevezésű rajzpályázaton. Az oklevél mellé ajándékot is kaptak.

Zene nélkül mit érek én?

Zenetábor az óbecsei Népkönyvtárban, táborzáró a Zserbóban

Idén második alkalommal szervezték meg Óbecsén az ingyenes zenetábort, amelyen több mint nyolcvan gyerek vett részt. **Lovas Djijanta** zongoratanárnő, a könyvtár igazgatója évek óta vezeti a Katicabogarak gyermekórust és zenekart, és szerette volna más gyerekekkel is megismertetni a közös zenélés örömét. „Az volt az elképzelésünk, hogy a gyerekek tanuljanak meg közösen zenélni, és hogy egy nap Óbecsén legyen több pop-rock együttes. A gyerekek a mai technika mellett elvesztették az érdeklődésüket az ilyen jellegű barátkozás és közös zenélés iránt” – magyarázta a célkitűzéseket az igazgatónő, majd hozzátette:

ka, Varga Bettina, Hódi Lúcia... Velük beszélgettem arról, hogy miért is mentek el a táborba, mi mindent tanultak meg, milyen érzés zenekarban játszani, hogyan érezték magukat. Együtt idézzük fel Máté Péter híres dalának első sorát: Zene nélkül mit érek én? – amit a táborozók csakugyan a magukénak éreznek.

Nem csoda, hogy Antóniót, a Petőfi iskola hetedikesét, a zeneiskola végzősét a zongoratanárnője meghívta ebbe a táborba, hisz oly sok megmérettetésen győzött már: Belgrádban, a köztársasági zongoraversenyen négykezeszt játszott Lovas Fionával. A magyarországi Baján is elsősk lettek. Többször versenyezett a Fantast

négykezeszt játszottak... Idén eljutott Párizsba, a zongoraversenyre, ahol az idősebb diákokkal is összemérte tudását.

– Nekem feladatom is volt a zenetáborban – jelenti ki Fiona –, tanítottam a gyerekeket, akik kevésbé tudtak zongorázni. Igazából nagyon tetszett, jó volt a gyerekekkel foglalkozni. Sok tehetséges tanuló jött ebbe a táborba. Szerintem mindenki itt volt, aki szereti a zenét. Az első napokban segítettem azoknak, akik nem tudtak jól zongorázni, aztán meg az együttesben tanítottam játszani a csoportokat. Jó volt, hogy segíthettem, láthattam, hogyan haladnak. Izgatottan vártam a föllépést, ahol, bevallo, jobban izgultam, mint a” tanítványaim”. Állandóan készenlétben voltam, hogy ha megakadnak, segíthessek. Barátkozásra is jutott idő, megbarátkoztam Petrával, aki szintén zongorázik. Meg rájöttem, hogy nem is olyan könnyű tanítani. Ha jövőre lesz tábor, ismét itt leszek.

Középen Lovas Djijanta zongoratanárnő, a tábor szervezője

– Nagyon örülök, hogy ilyen sok tehetséges tanuló van Óbecsén, s nagyon elégedett vagyok, hogy olyan jól sikerült a koncert, melyen tíz kis együttes mutatkozott be. Jövőre is tervezek zenetábort szervezni.

A tíznapos táborban az általános iskolás korú gyerekek hegedülni, dobolni, gitározni és zongorázni tanulhattak, de pop-rock dalok éneklését is gyakorolhatták szakemberek segítségével.

Augusztus 30-án a zenetábor résztvevői fergeteges koncertet tartottak a Zserbó cukrászda hangulatos kerthelyiségében. Szívvel-lélekkel muzsikáltak, élveztek a közös zenélést. A közönséget is lenyűgözték.

A felsősök közül többek között fellépett **Konczi Antóniő, Lovas Fiona, Tripolszki Blanka**

Kastélyszállóban megrendezett versenyen, és első, második helyezéssel dicsekedhet. Az ÁMV-n ötször győzött, ott az éneklés mellett zongorán, máskor meg hegedűn kísérte magát...

– Nem tudnék zene nélkül élni – mondja Antóniő. – Engem a zongoratanárnő kért fel, hogy menjek a táborba, mert tudja, hogy nagyon szeretek zongorázni. Azt csinálom, amit szeretek: éneklek, zongorázom, hegedülök, most magánszorgalomból gitározni tanulok. Szabadidőmben zenét töltök le a netről, megtanulom énekelni, zongorázni, hegedülni. Én nem tudok zene nélkül élni. A táborban jó volt együttműködni a dobossal, a gitárosokkal, hegedűsökkel, basszusgitárossal... Jövőre ismét ott leszek, mert nagyon jól éreztem magamat.

Fiona a Sever Đurkić iskola hatodikosa. Már ötéves kora óta zongorázik, zongoratanárnő anyukája tanítja. Kiskorukban sikert arattak Antóniőval a Kis Virtuózok versenyén, amikor

A közös zenélés öröme

– Bettina is a Sever iskola harmadikosa, a zeneiskolában az elsőt fejezte. Nagyon szeret zongorázni, ezért jött ebbe a táborba. – Sokat segített nekem Fiona a zongorázásban – meséli Bettina –, kezdetben együtt játszottuk a darabot, s a föllépésen is kísérett. Jövőre is itt leszek.

Blanka a Sever iskola negyedikesa, a zeneiskolában meg már harmadikos. Idén első díjat kapott a nemzetközi zenei fesztiválon, melyet a Fantast Kastélyszállóban tartottak meg. Ott zongorázott. Most a basszusgitár mellett döntött.

– Szerettem volna kipróbálni egy új hangszert – hallottuk Blankától. – A gitárra esett a választásom, mert a nagybátyám már megismertette velem ezt a hangszert. A táborban jó érzés volt együtt zenélni a barátaimmal, néhány osztálytársammal, ismerőssémmel.

Lúcia a Petőfi iskola ötödikesa, ő is kapott idén díjat a Kastélyszállóban lezajlott nemzetközi zongoraversenyen. Ő is azért jött ide, mert nagyon szeret zongorázni.

– Nagyon jól éreztem magam a zenei táborban, jók voltak a tanárok, sok mindent elsajátítottam, örülök, hogy megtanultam a zenekarral játszani.

Bettina

A torta sem maradt el

Nekem is úgy mesélték...*

A nagymamám Fodor Zsuzsannának hívják, 62 éves. Zentán, Vajdaságban született és él. Nyugdíjas mezőgazdasági technikus, két gyermeke és négy unokája van. Egyik őszi délután meglátogattam őt, és érdeklődve kérdeztem tőle, milyen volt régen gyerekek lenni.

Nagymama elmesélte, hogy az óvodában fából faragott játékok voltak, ahogyan otthon náluk is. Hamarosan felcseperedett, és elkezdődött az iskola a számára is. Reggel hat órára az iskolában kellett lennie. Egyszemélyes padokban ültek a gyerekek, nem tudtak egymással beszélgetni, de máshogyan is tudtak rosszkodni és csintalankodni. A büntetése a rosszkodóknak az volt, hogy kukoricán kellett térdelniük, és sarokban állniuk egész órán. Az is előfordult, hogy a tanár a diák ujjára csapott vonalzóval.

Családi ünnepek, események

Karácsony böjtjén bablevest és mákostésztát ettek ebédre, előtte viszont mindenki egy fokhagymadarabot fogyasztott mézzel. Este következett a karácsonyfa-díszítés. Diót csomagoltak színes papírba, almát és gipszből készített angyalokat akasztottak a fára. Másnapra a Téli csomagot hagyott a fa alatt. Nem játékot, nem halomnyi képeslapot. Örömmel szaladtak, hogy elvehessék a Téli ajándékát, az almát vagy narancsot. Aznap volt a legtöbb étel az asztalon. Tyúkhúsleves, sült hús, kompót, fonott kalács és sütemények. A felnőttek itták a mézes pálinkát és a forralt bort.

Minden télen levágtak egy disznót, a disznót nagy családi eseménynek számított. Hajnalban leszúrták a pocát, majd szalmával megperzselték a bőrét. Szétdarabolták, és közben vicces történeteket meséltek egymásnak az emberek.

A húsvét minden ember számára kellemesen telt, de a gyerekek iskolába jártak, nem volt tavaszi tanítási szünet. Ez az ünnep a családé volt, a húsvétot megelőző hetet nagyhétnak nevezték. Ezen a héten készülődtek az emberek, és mivel tavaszi ünnep volt, nagytakarítást végeztek az asszonyok, majd finomabbnál finomabb süteményeket készítettek. Amikor elérkezett a nagypéntek, csak sóban-vízben levest valamint pattogatott kukoricát lehetett enni. Nagyszombaton főzték a téli disznóvágásból való füstölt sonkát. A sonka mellé tettek egy-két pár kolbászt is, és hagyták még főni. A finom sonkalében főzték meg az ünnepi asztalra való tojást is. Eközben a lányok tojást festettek, de nem bolti festékekkel, hanem vöröshagyma héjából készült lébe vagy cékla levébe mártották a tojást. A díszítés úgy zajlott, hogy különböző mintákat kötöttek cérnával a tojásra, majd így színezték be. Miután a tojásokat kiszedték a léből, eltávolították a díszítést, és a tojásokat átkenték vékonyan étolajos ruhával, így azok gyönyörű fényesek lettek. A háziasszony ezek után nekilátott a fonott kalács elkészítésének. A sok finomságot vasárnap fogyasztotta el a család házilag készített, reszelt tormával. Vasárnap reggel a gyerekek alig várták, hogy megtalálják, mit hozott a húsvéti nyúl a szombaton elkészített fészkekbe. A nyuszi általában nyusztot és kis cukorkákat rejtett el. Hétfő reggel kezdődött a locsolkodás. Szappanos vízzel mentek a fiúk a lányokhoz locsolkodni, és szebbnél szebb locsolóverseket mondtak. Jutalmul piros tojást, süteményt kaptak a legények a lányoktól. Az a lány volt a legbüszkébb, akinek a legtöbb locsolkodója volt. Nagymamám egyik kedvenc locsolódóverse, amelyet szívesen hallott:

*Korán reggel útra keltem,
Se nem ittam, se nem ettem.
Tarisznya húzza a vállam,
Térdig kopott már a lábam.
Bejártam a fél világot,
Láttam sok-sok szép virágot.
A legszebbre most találtam,
Hogy öntözsem, alig vártam.*

A nagymamám korában nálunk még nem volt telefon, televízió és számítógép, de szívesen az emberek sokkal boldogabban éltek.

En úgy vélem, a mai emberek nem tudnának meglenni telefon, televízió és más felesleges tárgy nélkül, amit összevásárolnak. Jó lenne néhány napra visszarepülni a nagymamám korába, és ott eltölteni egy kis időt, hogy megismerkedhessek az elődeim valódi életével.

Nagy Dorottya, 5. osztály, Emléiskola, Zenta

* Különdj az 5-6. osztályos kategóriában a Rákóczi Szövetség Zenta Községi Ifjúsági Szervezete által a magyar kultúra napja alkalmából meghirdetett fogalmazási pályázaton

Magyarcsernye

*Ha felnövök, mindig visszagondolok rád,
Ó, drága szülőházam.
Hisz itt cseperedtem fel,
Ígérem, ezt soha el nem felejttem.
Itt minden lakos kedves,
És nagyon finom a leves.*

**Tóth Norbert, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye**

„Itt születtem én...” (Petőfi Sándor)

Csantavér Szabadka községéhez tartozik. A lakosság száma kb. hétezer. Egy elég összetartó közösség, főként mezőgazdasággal foglalkoznak az emberek. Minden megtalálható, ami egy faluban kell. Mondhatni, hogy a falu fénypontja a templom.

Az elmúlt tizenöt évből rengeteg emlékem van. Nagyon nehéz bármelyiket is kiemelni, de azért megpróbálok egyet leírni. Például ott volt az óvoda. Nagyon szerettem óvodába járni. Sok új barátot szereztem, és az óvónénik is nagyon barátságosak voltak. Sok más emlékem is van: a színházban a sok érdekes filmvetítés, az ünnepi műsorok, a parókiára érkezett sok új ember, a vendégek, akik közül párral megismerkedtem és megbarátkoztam, a kempingezések a természetben, a focizások a focipályán... és sorolhatnám még. Szeretek itt élni, mivel itt vannak a barátaim, a családom, a rokonok, és a környezet is barátságos. Viszont nem tartom magam lokálpatriótának. Ha egyszer úgy döntök, hogy máshol folytatom az utamat, akkor is egy idő után honvágyam lenne. Szerintem meghatározza a gondolkodásmódomat az, hogy falun élek. Szerintem aki városban él, biztosan máshogyan látja a világot, mint aki falun él. Jó pár ember külföldre vándorolt, de visszatérnek, és felidézik a rengeteg emléküket. Ha nem is örökre térnek vissza, de legalább pár napra, hétre vagy akár hónapra.

Szerintem minden ember ragaszkodik a saját szülőföldjéhez, még ha nem is mindenki mutatja ki.

Csetvei Enikő, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kirándulás

Negyedik osztály végén a tanító nénivel elmentünk kirándulni Belgrádba. Nagyon vártam, mert még sosem jártam Belgrádban. Legjobban az állatkertet vártam.

Az osztállyal az iskola előtt találkoztunk. Megjött a busz és elindultunk. A buszban Erikával rengeteget beszélgettünk, a fűzetben akasztófáztunk, így a két és fél óra hamar eltelt. Megérkeztünk a belgrádi repülőmúzeumba. Mielőtt bementünk volna, meguzsonnáztunk. Miközben ettük jóízűen az uzsonnát, nézegettük a kint lévő régi repülőket. Amikor már mindenki evett, bementünk. Szinte mindenhol repülő volt, a mennyezeten felköt-

DJ szeretnék lenni

Sarnyai Dániel, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

ve és a talajon is. Minden egyes repülőnek van egy érdekes története. Az idegenvezető fordította azt, amit mondott az ott dolgozó. A következő úti cél a botanikus kert volt. Először egy parkba mentünk, ahol különösebbnél különösebb fajták voltak. A park útjait követve elérkeztünk egy üvegházba. Ott olyan meleg volt, hogy többen be sem mentek. Volt ott termés nélküli banánfa és rengeteg kaktusz, kicsi, vékony, hosszúkas. Az üvegházból kimentünk egy növényboltba. Én vettem egy kaktuszt és egy apró fát. A kicsi fa sajnos elhervadt, de amikor megvettem, már akkor sem volt egészséges. Utána egy étterembe vezetett az út. Régies étterem volt, de nagyon hangulatos. Ettünk levest, rántott húst, sült krumplit és pürét. Nagyon ízletes volt, de kellett menni az állatkertbe. Az állatkertben voltak albínó tigrisek, oroszlanok. Ott volt a híres aligátor, ez az egyetlen állat, amely a II. világháborús bombázást is átélte. Az aligátort Mujának hívják, és egy hatalmas állat. Az állatkertben volt bölény, farkas, elefánt és még sorolhatnám a végtelenségig.

Mindenki fáradtan, de élményekkel tele érkezett haza.

Balázs Sandra, 5. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Kedvencem

A házi kedvencem egy aranyos, sárga szőrű labrador, akit RK-nak nevezünk el. Egy ismerősünktől kaptuk.

Elég furcsa neve van. Ahányszor meghallják a nevét az emberek, először elcsodálkoznak, utána pedig érdeklődnek-e furcsa ötlet felől. Ennek elég érdekes története van. Mivel a sportcsarnok mellett lakunk, bátyám itt kézilabdázott. Mikor bajnokság volt, a csapat hatalmas győzelmet aratott. Az edzőjük kutyája éppen kiskutyákat várt, ezért úgy gondolta, hogy az egyik kutyát odaajándékozza a csapatnak. Így hozzánk került. Rengeteget gondolkodtak, mi legyen a neve. Volt Maci, Bodri, Cuki, minden, de semmi eredeti nem jutott eszünkbe. Egy váratlan pillanatban az edző fejéből kipattant a név:

– Legyen RK! – kiáltotta.

A gyerekek kérdően néztek rá, ekkor megmagyarázta:

– Mivel Rukometni Klub, ezért lehet rövidíteni RK-ra.

Meseillusztráció

Kujundzsity Tifani, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Ez az ötlet mindenkinek tetszett.

Együtt nőttünk fel. Mindig jól játszottunk együtt (persze, amikor van időm). Kicsi koromban mindig anyut nyagattam, hogy vigyük el sétálni, de mivel nagyon húz, nemigen szeret vele elmenni. Idén, amikor be-köszöntött a tavasz, erőt vettem magamon, és úgy döntöttem, elviszem sétálni. Közeledtem a műhely felé. Akkor már tudta, hogy sétálni viszem. Ráakasztottam a pórázt, és odasétáltunk a kapuhoz. A kezemet ráraktam a kilincsre, ő pedig rezgett az izgalomtól. Kinyitottam az ajtót, és egy hatalmasat rántott rajtam. Néha úgy húzott, hogy már szinte repültem utána. De a végére nagyon elfáradt, és szépen jött mellettem. Amikor rosszul viselkedik, akkor a büntetése az, hogy kihagyunk egy hetet.

Nagyon szeretjük egymást az én drágámmal. Amikor hazaérek, hozzám szalad, és bocsizemekkel néz rám, hogy simogassam meg. El sem tudom nélküle képzelni az életem.

Apró Boglárka, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Egy nyári este

Egy átlagos nyári este van, a nap ilyenkor még egész késő estig világít.

Apával az udvaron vagyunk, anya a vacsorát készíti, a bátyám pedig számítógépezik. Nyáron sokáig kint vagyok az udvaron. Van, hogy az állatok körül segítek, de szoktam játszani is a szomszédban lakó barátommal. Ha együtt vagyunk, általában katonásdit játszunk addig, amíg anya nem szól, hogy be kell menni. Amikor bemegyek, lezuhanyszok, és leülünk a családdal vacsorázni. Vacsora után néha elmegyünk sétálni vagy kártyázni. Nagyon szeretek kártyázni, főleg akkor, mikor én állok nyerésre. Ezek után anyáék vagy beszélgetnek vagy elmennek nézni a televíziót. Én ilyenkor szoktam számítógépezni. Késő estig játszok, mert ilyenkor nem kell korán kelni. Addig a bátyám telefonálgat vagy bemegy anyáékhoz. Ha megunom a számítógépezést, én is csatlakozom hozzájuk.

A bátyám és én későig fennmaradunk, anyáék hamarabb elmennek aludni, ezért mi még egy kicsit hülyéskedünk.

Nálunk általában ilyenek a nyári esték.

Kovács Balázs, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Állatkertben

Pap Natália, EmArt Műhely, Szabadka

AUTÓ ÉS JÁTÉK

Mi az: 14×56×25 centiméteres és 3599 darabból áll?

A felnőttek játéka lesz a 3599 darabból álló Chiron modell. A Bugatti autógyártó és a LEGO Csoport összefogásával készült ez az 1:8 méretarányú, 16 éves életkortól ajánlott új autómódel. A dániai Billundban található LEGO House-ban mutatták be.

Az egyedi gyártmány, a LEGO Technic Bugatti Chiron több mint 14 cm magas, 56 cm hosszú, 25 cm széles, és 3599 darabból áll. A bonyolult részletek közé tartozik az aktív hátsó szárnyal rendelkező aerodinamikus karosszéria, a küllős kerekek alacsony profilú gumikkal, és a részletgazdag W16 motor mozgó dugattyúkkal.

Az ajtókat kitarva kiderül, hogy a pilótafülke többet is tartogat magában, mint azt első látásra gondolnánk, hiszen itt található a nyolcfokozatú sebességváltó és az ikonikus Bugatti emblémával ellátott kormánykerék is.

Minden egyes modell egyedi gyártási számmal rendelkezik, gondosan elrejtve a motorháztető alatt, amely segítségével a lego.com/technic oldalon különleges tartalmakhoz lehet hozzáférni. A szett továbbá tartalmaz egy sebességkulcsot, amellyel a hátsó légtérrel mozgatható a maximális sebesség elérésének érdekében. (origo.hu)

Több napig rakják össze

Mi fán terem a kvantummechanika?

A kvantummechanika az atomnál kisebb dolgok világa. Az atomok, szubatomi részecskék világában például egy részecske egyszerre két helyen is lehet, amit kísérletekkel bizonyítani tudnak a fizikusok, de megmagyarázni nem. Egy másik elképesztő viselkedése a kvantumoknak az Einstein által gúnyosan "kísérteties távolhatás"-nak nevezett jelenség: két, valamikor egymással kapcsolatban álló részecske, bármilyen messze kerüljön is egymástól, egyetlen, összefüggő rendszert képez, úgymond összetartozik mindaddig, amíg egy külső hatás – például mérés – szét nem választja őket.

CSILLAGÁSZAT

Titokzatos anyagot találtak a Hold sötét oldalán

Rejtélyesen fénylő, gélyszerű anyagot talált az egyik becsapódási kráterben a Yutu-2 (Jáde Nyúl 2) kínai holdjáró. Az eszköz a Hold túloldalán folytat kutatásokat.

Habár az anyag mibenlétéről a kínai űrgyőnökség egyelőre csak találgat, független szakértők szerint nagy valószínűséggel üveg lehet, amit a meteorit becsapódásakor keletkező magas hőmérséklet hozott létre a kráter belsejében.

A kutatók július 28-án szűrték ki a furcsa anyagot; a Yutu-2 pihenő üzemmódba állítása előtt éppen a jármű által készített képeket böngésztek, amikor meglátták, hogy

az egyik kráter alakjában, színében és mintázatában nagyon eltér a környezetétől, valami rejtőzhet benne. Úgy döntöttek, elhalasztják a holdjáró leállítását, közelebb mennek a kráterhez vele, ekkor találtak rá a csillogó anyagra. A Yutu-2 látható és közeli infravörös tartományban működő spektrométerével (Visible and Near-infrared Imaging Spectrometer, VNIS) is megvizsgálták a képződményt.

A műszer a képződményről visszaverődő fény alapján analizálja annak kémiai összetételét. Az eredményeket még nem hozták nyilvánosságra, így egyelőre az sem világos, valóban gélyszerű anyagra bukkantak-e a kínai tudósok, vagy a látszat csal, és olvadt, szilárd anyag van a kráterben. A Yutu-2 kisebb pihenő után, augusztus 25-én folytatta kutatómunkáját. (Science Alert)

Az űrhajósok titkos szokásai felszállás előtt

Furcsának tűnő szokásokat követnek Gagarin óta az űrhajósok, a Nemzetközi Űrállomásra tartó mai asztronauták és kozmonauták is.

„Amikor közeledik a kilövés időpontja, ilyenkor vannak bizonyos hagyományok, amiket tiszteletben tartunk. Az első lépés, hogy az űrhajósok földi szállásán aláírjuk a szobánk ajtaját. A másik hagyomány, amit követünk, hogy a mögöttünk látható területen minden kozmonauta és asztronauta ültet egy fát, ezt így tette mindenki, aki felszállt a Sojuzzal” – mondta egyikük.

Mások így vallottak: „Van még egy hagyomány, kissé furcsának tűnhet, de számunkra nagyon kedves már az első űrrepülés óta. Amikor a busz kivisz minket a rakétához, körülbelül fél mérföldre a rakétától megállunk, kiszállunk, és a busz jobb hátsó kerekét lepisiljük.” Ez a hagyomány Jurij Gagarinhoz kötődik, ő is ezt csinálta. A hagyomány és a babona bizonyára ötvöződik, hiszen Gagarin küldetése sikeres volt, ezért ezt a szokást mindenki szívesen követi.

Növénylegek

ÜLTESSE TE IS FÁTI!

- Levélfelülete évente mintegy 1 tonna port köt meg,
- Egy meleg nyári napon 400 liter vizet párologtat el, ami kb. 3°C-kal csökkenti a hőmérsékletet a fa alatt,
- Árnyékot biztosít a Nap ellen,
- Egy óra leforgása alatt 1,75 kg oxigént termel.

A leggyorsabban növő fa a Malajziában élő Albizzia fálcata, ami a nálunk is ültetett selyemakác rokona. Egy év alatt 10,74 métert nő, azaz átlagosan 2,4 centimétert naponta.

A lágyszárúak között a bambuszok egyes fajtái a csúcstartók, naponta közel egy métert is növekedhetnek, megfelelő körülmények között. A száguldás szerelmeseinek a kedvéért, ez átszámítva: 0,00003 km/h.

A legnagyobb növény egy USA-ban élő rezgő nyár (*Populus tremula*). Tömege megközelítően 6000 tonna lehet, kiterjedése 43 hektár. Ez a nyárfahálózat egy növénynek számít, hiszen egy gyökere van, és a genetikai állománya is minden részében teljesen azonos. A nő-

vénytömeg egy szervezatként működik, hiszen a lomb minden részén egyszerre vált színt, és egyszerre hullik le.

A legnagyobb fa egy örökzöld mamutfenyő (*Sequoia sempervirens*) volt, melyet száz éve egy vihar döntött ki. Össztömege 3300 tonna, törzstérfogata meghaladta a 2500 köbmétert.

A legnagyobb lombosfa egy fűgefű (*Ficus benjamina*), egy Srí Lankán élő példány lombkoronája 1,2 hektár területet árnyékol be. Lombtömegének tartásában közel 1200 támasztógyökere segíti, amellet, hogy törzské-
rlete 412 méter.

A legmagányosabb az az antarktiszi lucfenyő (*Picea abies*), amelytől a legközelebbi fa 222 kilométerre található

A legmélyebbre egy dél-afrikai fűge gyökere hatol le: a 120 méterrel alatta található barlangba is beelőd.

Leghosszabb gyökérzettel a nálunk termesztett rozs is hírnevet szerzett magának ebben a kategóriában. Egyetlen egyedének gyökérszövedékét, ha szétbogarozva egymás mellé helyeznénk egyvonalban, hossza meghaladná a 600 kilométert.

A legmagányosabb az az Antarktiszon élő lucfenyő (*Picea abies*), amelytől a legközelebbi fa 222 kilométerre található.

A legidősebb növény korát szénizotópos kormeghatározással lehetett csak megsaccolni. A Lamatia (*Lamacia tasmanica*) nevű kis termető bokr csak néhány példányá él Tasmaniában – a legidősebb állítólág körülbelül 43 000 éves.

Tudod-e?

- A patkány tüsszentése nem tartalmaz baktériumot.
- A garnélarák a szívét a fejében hordja.
- A Titanic katasztrófáját két kutya is túlélte.
- Egy disznó képes 110-115 decibel hangnyomással visítani. (Az emberi fájdalomküszöb 120 dB.)
- A méhek, a teknősök és a terhesek teljesen süketek.
- A közhiedelemmel ellentétben az elefántok nem félnek az egerektől.
- Anatómiailag lehetetlen, hogy egy disznó felnézzen az égre.
- Becslések szerint a világon több millió fát a mókások ültettek, akik elásták a magokat, majd megfedkeztek róluk.
- A jegesmedve fekete orrát messziről jól lehet látni, ám amikor vadászik, ezt a mancsával eltakarja.
- A pingvinek majdnem 2 méter magasra képesek ugrani.
- Egy tehenet be lehet rúgani, ha almával eteted.
- A macska nem érez édes ízt.

- A medúza akkor is csíp, ha nem él.
- A bagolynak egy gyertya fénye is elég, hogy kiszűrjön egy egeret a foci pályán.
- A macska hatszor jobban lát a sötétben, mint az ember.

MADÁRVILÁG

Az európai uniós kékvércse-állomány 40 százaléka Magyarországon fészkel

Az idén átlag feletti költést jeleztek az első terepi adatok a kékvércsénél. A költések a megszokottnál átlagban egy-két héttel későbbre tolódtak, a 4 fiókás fészkek egy részéből végül csak 3 utód repül ki, de összességében a 2019-es szaporodási időszak jónak mondható. A költőpárok száma évek óta 1200 körül ingadozik. Nem tudunk azonban minden évben ilyen sikerekről beszámolni, mert az emberi beavatkozás miatt az elmúlt évtizedekben a vetési varjak száma drámaian csökkent, így a kékvércséknek nincs hol költeniük. Az élőhelyvesztés tragikus következményekkel járhat. (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület)

Ezek a ragadozó madarak fészket nem építenek. Nálunk leginkább a vetési varjak fészkeitelein vagy a szarkák fészkelő együtteseiben telepsznek meg. Nem bitorlók, csupán albérlők. Az emberi beavatkozás miatt az elmúlt évtizedekben a vetési varjak száma drámaian csökkent, így a kékvércséknek nincs hol költeniük. Az élőhelyvesztés tragikus következményekkel járhat. (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület)

A cigány királysága

Volt egy szegény cigány. Erősen szegény ember volt, azt feleli a feleségnek:

– Hozzál nekem három kupa tejet, három kupa lisztet, három kupa vizet, csinálj nekem egy pulickát – háha hazugság, nagyokat hazudjunk! –, mer én elmenyek munka keresni.

Meg is főztik neki a kilenc kupából a pulickát, meg is ette a Jóska. (Mind? – Mind egy szálig!)

Hát ment, mendegélt. Egyszer kezdett az üdő felmelegenni. Hát mit gondol? Jó volna egyet alunni. Lefeküdt hanyután, de a bajucca mind tejes volt akkor is. A legyek mind jártak rá, ű meg ölte meg. Na, kivette a kis notecit, mikor egy legyet megölt, felírta, hogy ű megölt egy lelket. Mikor felvitte háromszázig, felírta, hogy hát ű megölt háromszáz lelket. A kis cédulát a kalapjába tette, s tovább indult. Huvá tanált? Bé a király szöllőjibe. Ott jóllakott szöllővel, és nyomban lefeküdt. Hát megy a csösz, hogy fogja el, de mikor a cédulát látja, erősen megjijed. Fut a királyhoz:

– Őfelsége királyatyám, egy ember alszik a szöllőben, de egy irat van a kalapjában: hogy ű háromszáz lelket ölt meg.

Rögtön a király elévesz egy század katonaságot: – Eredjetek, fogjátok el elevenen, és hozzátok bé! Eléveszik a cigányt.

– Igaz ez? – Igaz!

– Neked adom feleségül a lányomat.

Mindjárt meg is esküdtek, de neki rögtön a háborúba kellett menni. Átveszi a királyságot. Az öreg király kiadta a katonaságnak, hogy az új királynak erősen fogadják meg a kommandóját.

Felül egy nagy fekete lóra, megy a csapat előtt. Hát útközben amint mennek, mennek egy erdőn keresztül. Hát mit lát? Olyan szíp forgácsokat ott a földön. Leugrik a lováról, felvesz egy öllel.

– Ej, de jól megfőne emellett a pulicka.

Akkor minden katona leugrik, mindenik vesz egy-egy öllel. Felülnek a lovokra, s tovább indulnak. De nizzünk oda, mit írtünk? Egy olyan mocsárt, hogy át nem tudtak menni. Hát a cigány lelőki, nyomán a sok katonaság. Hát mi leve beülle? Könnyen átalmehtettek. Felelik a tisztek:

– Ugyancsak nagy esze lehet.

Tovább mennek. Nahát, erősen megmelegedett. Levetkezik anyaszült meztelenre. Na, de írkeznak az ellenség felé. Mikor az ellenség meglátja:

– Istenem, milyen páncélos ruhások lehetnek ezek, azt semmi golyó sem fogja.

Fejir lobogót emelnek, szépen megadják magukat. (A pucér embereknek?) Éljenzik a tisztek az új királyt. Hazafelé térnek, de szól a bandaszó, nagy kedvek van a tiszteknek, hogy milyen királyuk lett. Ahogy hazáirnak, kérdezi a király az öreg a tisztektől, hogy milyen a viselkedése az új királynak?

– Őfelsége királyatyám, illet nem láttunk többet soha. Ez egy lüvés nélkül megnyerte a háborút.

– Éljen, tartsuk meg az esküvőt!

Nahát, megesküsznek a cigány a király lányával. Mikor kisérik nekik az ágyat, valami borsós szalmát tettek az ágyokba. (Nem pihe tolluba fektették?) Az új király erősen éhes volt, mert

nem szerette azokat az úri íteleket. Egész íjjel szedte a borsót a szalmából, s azt ette. Na, megvirradt. Kérdezi a leányától az öreg király:

– Na, hogy aludtál kedves lányom?

– Nagyon rosszul, édesapám.

– Ugyan mír, édes fiam?

– Még felém sem fordult a férjem, egész íjjel mindig olvasta a borsók számát.

Feleli a király:

– Ne búsulj, fiam (Akadt jó vő!), nagy ész fordul annak a fejibe, nagy gond! Sok a számolni valója, mind azt a szalmákat számolta, azon gyakorlott.

Felkél a cigány, de csak sóhajtozik. Kérdezi a király:

– Mi baj, fiam?

– Nagyon éhes vagyok. (Megmondja?)

– Hát van pulykapecsenye, libamell, mit követelsz fiam? – Én egy kis pulickát aludttemel.

– Hát mi az, édes fiam? – Ű nem ismerte, a király nem tudta, hogy mi az. Így hát a cigány csak éhesen maradt. Egyszer azt feleli:

– Őfelsége, elmenyek. (Nem tudott ílni pulicka nélkül.)

– Hát hova, fiam?

– A rajkókhoz.

– Hát akkor mit követelsz túllem?

– Három kupa málélisztet és három kupa aludttejet.

Izeni rögtön a király a faluba, hogy ki tudja, hogy mi ez? Rögtön hoznak neki. A három kupa tejet beléteszik egy szőr iszáknak az egyik felibe és a lisztet a másik felibe, és ő útnak indul a rajkók felé. (Hát az asszonyt otthatta? – Ott hát!) Mikor hazaírt, kérdik a rajkók:

– Mit hozol, öreg dadé?

– Ne beszéljetekek véllem, mer én király vagyok! De főzzetek hamar pulickát, hozom a tejet!

Így hát buta volt a cigány, butának is maradt. Ha nem lett volna buta, az én mesém tovább tartott volna. (Azír elég jó fogású kis mese!)

Elmondta: Lingurár Tódor
(A Rózsafű és Tulipánleány kötetből
– Akadémiai Kiadó)

Pongrácz Ferenc Három cigány (1836) c. festménye, melyet a Magyar Nemzeti Galériában őriznek

Borbáth Péter Sündör és Niru

(Részletek)

Hova lett Sündör?!

Niru egy hajnalon nagy viharra ébredt. Olyan erővel szakadt az eső, hogy apró házának teteje alig bírta a víz súlyát, megroppantak a tetőlécek. Magára vette esőköpenyét, kilépett, és akkor látta, hogy a ház előtti ösvény patakká duzzadt, lombos ágakat sodort a víz.

Az odúkból a sufnitetőre menekültek a zajok, ott szorongtak egymásba kapaszkodva. Niru egyesével menekítette őket a házába. Mire mindennel végzett, az eső is lassan elállt, az ösvényen zúduló patak elvékonyodott, végül csak egy keskeny ér lett belőle. A zajok odújában térdig állt a koszos víz, az etetőlákat széthordta mindenfelé az áradat. Niru nagyot sóhajtvá nézett a szárítóköző zajokra.

– Bizony, most pár napra szükségsszállást kell összeütnöm nektek.

Hozzá is fogott, egész nap fúrt-faragott, nyesett, szögelt, és estére minden zajnak új lakrésze volt. Niru nagyokat hajolva ropogtatta derekát. Akkor jött rá, hogy egész nap nem evett semmit. Eszébe jutott, hogy már hetek óta nem vacsoráztak együtt Sündörrel, összepakolt hát néhány szikkadt genyőtepitét és átsétált hozzá.

Sündör háza táján minden mozdulatlan volt, csak a vaslábakon álló fénydobozokról csöpögött a víz.

– Sündör!

Közelebb ment, még mindig semmi válasz. Sárhordalék torlaszolta el az ajtót. Arrébb lapátolta a sarat, és belökte az ajtót.

– Sündör!

A házban semmi se moccan, az asztalon halomban álltak a jegyzetek, a padlót is belepte a rengeteg tervrajz, térkép, cetli. A rajzokon mindenféle ábrák, számítások, az asztal közepén vaskos füzet, rajta Sündör kézírásával: Villámcsapda!

– Biztosan kirándulni ment – mormogott. – Azért szólhatott volna.

Leült egy kis sámlira, komótosan rágcálni kezdte a genyőtepitét. Kirándulni ment, de meg is ázhatott közben – gondolta. Belelapozott a Villámcsapda-füzetbe, mosolyogva nézte Sündör furcsa ábráit, feliratait, villámcsapda, rágás közben megállt a falat a szájában, és aggodalmasan sutulta össze a kezét.

Lehet, hogy valami baja esett. Ha holnap reggelig sem jön haza, utánamegyek – gondolta. Éjszaka nem bírt aludni, folyton fülelt a sötét csöndben, hátha Sündör most nyitja a kaput, most veri le a sarat a lábáról... De csak a zajok halk éjszakai motozását hallotta.

Még fel se kelt a nap, Niru csófasztott gesztenyével, simickolt cipővel, kenecses piritóssal pakolta meg a zsákját, felfarkolt egy Sündör-térképet, és nekivágott az útnak, hogy megkeresse a barátját.

KILENCEDIK RÉSZ

Kérdezzük meg Zazilt!

Mivel nem tudják, merre kell menniük, átmennek Zazilhoz, a felalálához

– Nekem tovább kell mennem – kezdett pakolászni vacsora után Niru –, meg kell találnom Sündört.

– De nem tudod, merre menj – vakarásza a fejét Bocskoján.

Borbáth Péter: Sündör és Niru. Sündör nyomában. Csimota Kiadó, Budapest, 2015.

– Átvizlek Zazilhoz, tudod, ő egy feltaláló, neki mindig, mindenre van ötlete. – Azt mondjuk nem említette Bocskoján, hogy Zazil az ötleteit általában megtartja magának, és hogy olyan mogorva, mint két lópokróc.

Zazil kőbunkere tökéletesen volt álcázva: műmohával, műfenyőekkel volt beborítva, hogy soha senki se találjon rá. Bocskoján odaállt egy műmohával befuttatott kőkúp elé, nagyot dobantott a lábával. A kőkúp rögtön felpattant, és Zazil kicsire aszott arca bukkanat elő.

– Mi az, mit akartok? – súgta hangosan.

Bocskoján egészen összezavarodott, ahogy Zazil apró, éles szemébe nézett:

– Egy őőő... egy villámcsapdát, vagyis egy fény-sündört egy... egy... egy... Sündör-csapdát keresünk...

– Kifogyott, elfogyott, nincs raktáron! – tűnt el a lecsapódó tető alatt Zazil.

– Most próbáld te – toltá előre Niru Bocskoján.

– De én... – motyogott, aztán dobantott egyet.

– Mi az, ki az, te meg ki vagy? – pattant fel a kőkúp alól Zazil.

– Niru vagyok. Eltűnt a barátom, Sündör, fényekre vadászott, villámcsapdát épített, és most nem találok.

– Add föl, menj haza, ne keresd! Aki villámra vadászik, nem él sokáig! – és megint eltűnt a tető alatt.

Bocskoján erre elfutotta a méreg, feltépte a kőkúpot, és Zazil után mászott.

– Segítened kell, Zazil! – kiabált. – Zazil! Várjál meg, hé! – visszhangzott Bocskoján hangja. – Zazil!

Bocskoján alig fért át a nyíláson, a folyosó is elég szűk volt neki, préselődve, nagyokat szusszanva nyomult előre.

– Hogy az a...! – mormogott.

Hártyás szárnyú pendülés és csigafény

Lehetséges dobozba zárt és megőrizni a hangokat? Házállatként tartani és gondozni a fények legkülönfélébb fajtáit? Miután Sündör és Niru egyszer csak a Csillanó Fém Birodalmában találja magát, ilyesmikkel tölti az idejét. Felfedezik ezt a kissé kietlen, melankolikus (szomorkás) országot. Sündör már-már megszállottan próbálja megérteni és elemezni az új vidékeket és lakóikat. Niru sokkal szívesebben vándorol és bandukol célok nélkül, de amikor barátjának nyoma vész, nincs más lehetősége: a keresésére indul.

Barátság, rejtélyek, új, felfedezésre váró világ, utazás, (életveszélyes) kalandok, megszállott hősök és megmentők – ezeknek az összetevőknek mindegyike ismerős lehet már más szövegekből. De Borbáth Péter (immár folytatásos) kisregényét az ismerős dolgokon és ismeretlen furcsaságon,

különös atmoszférán (légkörön) kívül más is érdekessé teszi. Egy gyerekkönyvnel – talán egyetértesz velem – az illusztráció legalább annyira fontos, mint a szöveg. Ennek a könyvnek pedig szerencséje van, ugyanis Remsey Dávid valami nagyon különlegeset és egyedít, borzongatóan kietlent és egyben vonzóat alkotott.

És hogy kiknek ajánlom jó szívvel ezt a könyvet? Azoknak:

akik már tudnak olvasni,
akik kedvelik a különös dolgokat,
akiket érdekelnek a természettudományok,
és akik nem ijednek meg a saját árnyékuktól.

Herédi Károly

Tátott szájjal nézni a „fizikaórát”?

Hallottatok-e Öveges professzorról és legendás kísérleteiről? Az ország tanár bácsijának sikerült az, amibe sok tanárnak beletört a bicskájá: tátott szájjal nézték a „fizikaóráját”, méghozzá nem egy osztály, hanem a televíziónak köszönhetően jóval többen.

Érdekes, hogy a későbbiekben fizikai kísérleteiről országosan ismertté vált **Öveges József** a kezdeti tanári éveiben fizikát egyáltalán nem oktatott. A Magyar Televízió 1957-es megnyitó műsorában félórás fizikabemutatóra kapott szerepet. A sikeres bemutató után – mely élő adásban ment le, így minden kísérletnek elsőre sikerülnie kellett – Öveges a TV-nél ragadt, s 12 éven át mutatta be legendás fizikai kísérleteit a hangtan, a hőtan, a fénytán és az elektromos jelenségek tarka palettájáról. 1958-tól lett főszerkesztője a 100 kérdés – 100 felelet címmel jelentkező műsornak, melyet 11 évig vezetett, s amely 135 adást élt meg. A műsor olyan hétköznapi kérdéseket járt körbe, mint például: „Miért nem esnek le a felhők?”, „Van-e a levegőnek árnyéka?”, „Mi van a buborékban, ha forr a víz?”. Az ismeretterjesztő sorozat rávilágított arra, hogy az egyszerű hétköznapiakban is számtalan csoda vesz körül minket, amiknek megfejtésével a természet törvényeinek megértése felé teszünk egy-egy lépést.

Öveges József professzor épp negyven évvel ezelőtt, 1979 szeptemberében hunyt el. Nevét Magyarországon számos általános és középiskola viseli, a Nemzetközi Csillagászati Unió pedig a 67 308-as sorszámú kisbolygót Övegesnek nevezte el a tiszteletére.

A budai Csodák Palotájában Öveget külön tisztelettel mutatják be – a mellékelt fotó is ott készült –, de kísérleteibe is betekintést nyerhetünk, sőt az interneten is megtalálható több tévéműsor egykori előadásából. Igazán érdekesek még annak is, aki sohasem értette a fizikát!

Műanyagszeméttel fizetnek a diákok

Példamutató, „zöld” intézkedést vezetett be egy indiai iskola: az Akshar Forum diákjainak mostantól műanyagszeméttel kell „fizetniük” azért, hogy oda járhassanak.

Az intézményt egy pár vezeti, akik azért döntöttek így, hogy környezettudatosabb gondolkodásra neveljék a gyerekeket, rajtuk keresztül pedig a szülőket is. Ugyanis sok tanulótól hallották, hogy télen az egyszer használatos műanyagokat fűtőeszközként használják, ami rendkívül káros a környezetre, rengeteg széndioxid-kibocsátással jár.

Jelenleg 110 gyerek tanul az iskolában, nekik hetente 20 darab műanyag szemetet kell bevinniük, ez a tandíj.

Macskarajongók

Számos hírességről tudni, hogy macskabarát volt. Közéjük tartozott például **XII. Piusz pápa**, **VI. Pál pápa**, **Richeleiu bíboros**, **Winston Churchill**, **Ernest Hemingway**, **Bohumil Hrabal**, **II. Miklós cár**. Voltak olyanok is, akik egyenesen gyűlölték ezeket az állatokat, mint például Nagy Sándor, Julius Caesar, Dzsingisz kán, Napóleon, Hitler, Sztálin.

Freddie Mercury kedvenc cicafajtája a játszóterű keverék volt. A képen látható festett selyem mellény egy ismerős ajándéka, ezen Mercury cicáinak portréi láthatóak

A zene világából híres macskaszerető volt például **Freddie Mercury**, cicái több számának szövegében és videoklipjeiben is megjelentek. Ők jelentették az egyik állandó szeretetforrást számára, turnéi során ha hazatelefont, cicáihoz is külön-külön beszélt, karácsonykor pedig mindegyikük külön ajándékot kapott. Halála előtt az ő sorsukról is körültekintően gondoskodott, **Mary Austin** és a cicák örökölték minden vagyonát,

mert „ők megérdemelték”. Freddie kedvenc cicájához egy dalt is írt Delilah címmel. Összesen 8 macskája volt, többségüket utcáról fogadta be, néhányukat ajándékba kapta, mivel barátai nem tudtak úgy elmenni a kisállatkereskedés mellett, hogy a kirakatban hagyják a dobozban árválkodó csöppségeket. Nagyon sok kevésbé ismert macskatartó is van, persze. Hogy miért van szükségük a házi kedvencekre? **Leonor Fini** argentin képzőművész megállapította: „Az embernek azért van szüksége macskára, hogy félelem nélkül simogathasson egy ragadozót.”

Magyarországon is számos példát találunk a macskarajongásra: **Szabó Magda**, **Ottlik Géza**, **Weöres Sándor**, **Polcz Alaine** és férje, **Mészöly Miklós** is nagy macskaszeretők hírében álltak. Sok cicát gondoztak kis-országi nyaralójukban, volt, hogy egyszerre 10 cica élvezte vendégszeretetüket. Budapesti lakásukba is fogadtak be kőbőr állatokat abban az időben, amikor nem volt még „divat” az ivartalanítás. Az ebből adódó kellemetlenségek miatt rendszeresen támadták őket a szomszédok, ez azonban nem rendíthette meg őket állatszeretükben és segíteni akarásukban. Macskaregény című könyvében Polcz Alaine sok kedves, megható, olykor szomorú történetet oszt meg az olvasókkal kedvenc állatairól. A képen azzal a kis fekete cicával, Trilette-tel látható, akit vitt magával mindenhol, az oroszok elől való menekülésekor is. A kép a II. világháború idején készült róluk.

Polcz Alaine erdélyi származású magyar író is nagy macskarajongó volt

Tíz tény furcsa háborúkról

Hallottatok-e a „disznóháborúról”? Valóban létezett ilyen, méghozzá San Juan vitatott hovatartozású szigete miatt tört ki 1859-ben az USA és Nagy-Britannia között, miután egy amerikai farmer lelőtte egy brit állampolgár disznóját. A koca elpusztítása akkora botrányt kavart a helyiek között, hogy mindkét ország hadihajókat küldött a térségbe. Ma ez szinte elképzelhetetlen, bár ki tudja, minden előfordulhat!

Tíz furcsa háborús kiváltó okot válogattunk össze. Kezdődjön így a tanév, legalábbis a múltidéztést illetően:

1. A „Jenkins füle” háborút 1739 és 1748 között vívta Nagy-Britannia és Spanyolország, mégpedig Közép-Amerika térségében. A casus bellit (azaz ürügyet a hadüzenetre) Robert Jenkins angol hajóskapitány füle szolgáltatta, amelyet a spanyol partiőrség egyik katonája levágott. Az anekdota szerint amikor Jenkins a brit parlamentben felmutatta lenyiszszantott hallószervét, a felháborodott képviselők egy emberként szavaztak a háborúra.

2. I. Iusztinianosz bizánci uralkodónak 532-ben a komplett császári gárdát be kellett vetnie a **fellázadt „sorthuligánok”** ellen. Miután a császár nem volt hajlandó a kocsiversenyekért rajongó konstantinápolyi „ultrák” bebörtönzött tagjait szabadon engedni, az elvakult szurkolók összetűzéseket provokáltak, majd politikai követelésekkel léptek fel. Az elégedetlenség lázadássá fajult, amelyet az uralkodónak 30 ezer ember halála árán sikerült megfékeznie.

3. Néhány modenai katona 1325-ben beosont Bologna városába (Olaszország), és eltulajdonított egy vagyon tárgyakkal telepakolt vödört. Az esetet követően Bologna visszakövetelte a becses tárgyat, amelynek visszaszol-

gáltatását Modena megtagadta. A konfliktus a 2000 ember életét követelő **zappolinói csatában** csúcsosodott ki. Bologna városa azóta is várja a vödört.

4. Mexikó és Franciaország 1838-ban háborúban állt egymással, amit a krónikások csak **cukrászda háborúként** emlegetnek. A francia haditengerészet ugyanis azután jelent meg Mexikó partjainál, miután a közép-amerikai állam visszautasította egy francia cukrász kártérítési kérelmét, cukrászatát ugyanis Tacubaya városában (ma Mexikóváros egyik külvárosa) a helyiek egy katonai puccsot követő zűrzavarban kifosztották.

5. A „disznóháború” San Juan vitatott hovatartozású szigete miatt tört ki 1859-ben az USA és Nagy-Britannia között, miután egy amerikai farmer lelőtte egy brit állampolgár disznóját. A koca elpusztítása akkora botrányt kavart a helyiek között, hogy mindkét ország hadihajókat küldött a térségbe.

6. 1925 októberében megint egy állat, egy **elszökött kutya** okozott háborút Bulgária és Görögország között. Egy görög katona ugyanis a kereket oldott eb nyomába szegődve átlépte a határt, amelyet a bolgár határőrök olyannyira nem akceptáltak, hogy agyonlőtték a határsértő bakát. Az incidens egy tíznapos háborúba torkollott, amelyben közel 50-en veszítették életüket.

7. A világtörténelem eddigi leghosszabb háborúja 1986-ban fejeződött be. A konf-

liktus a Nagy-Britanniához tartozó Scilly-szigetek és Hollandia között még **1651-ben** kezdődött, amikor egy holland admirális egy elmaradt kárpótlás miatt hadat üzent Scillynek. Az angol polgárháború zavaros éveiben azonban a feledés homályába veszett a hadüzenet, ezért csak több mint háromszáz év múltán került sor a békekötésre.

8. A világtörténelem legrövidebb háborúját Nagy-Britannia és a Zanzibár vívta 1896-ban. A briteknek mindössze **45 percükbe** tellett, hogy lezárják a fegyveres konfliktust, miután hajóik tüzet nyitottak a zanzibári szultán palotájára. Amikor a helyiek látták a nagy rombolást, gyorsan megadták magukat.

9. Az El Salvador és Honduras között 1969-ben kirobbant háború **„futballháború”** néven vonult be a történelembe. A két ország között a salvadoriak Hondurasba való tömeges bevándorlása miatt a hatvanas évek végére pattanásig nőtt a feszültség. Ezt végül az 1970-es labdarúgó-világbajnokságra való kijutást eldöntő, 3-2-es salvadori győzelemmel végződő selejtező mérkőzést követő indulatok háborúvá formálták. Az öt napig tartó konfliktusban közel háromezren veszítették életüket.

10. Bár az amerikai polgárháború 1865-ben lezárult, a korábban az Unió oldalán harcoló texasi Van Zandt megye keményvonalasai úgy gondolták, hogy elszakadnak az USA-tól, és 1867-ben hadat üzentek az Egyesült Államoknak. A kormányzat egy lovasegységet küldött a **különcködők** megrendezésére, amelyet a lázadók szétverték. A győzelmet vad isogatásba torkolló dorbézolás követte, ezt kihasználva a jenkik visszatértek, és le tartóztatták az alkoholgőzös szeparatistákat. Ezzel véget is vetettek a háborúznak.

Érzelmes és energikus koncertek az EXIT-en

Remek hangulatban telt el az idei Exit fesztivál. Az egyik várva várt program a **The Cure** (lásd a hátsó borítót) koncertje volt. Szinte áthatolhatatlan embertömeg gyűlt össze a péterváradai erdőben. A kultikus együttes közönsége különböző korú és zenestílust kedvelő rajongókból állt. A The Cure varázsa épp ebben is rejlik, hogy a sötétebb, alternatív zene rajongóit és a pop, a rock, a punk vagy a metal kedvelőit egyaránt vonzza. Minden dal, amit előadtak, jól ismert az együttes rajongói számára. Felcsendült egyebek közt a **Plainsong**, a **Pictures of You**, a **High**, az **A Night Like This**, a **Just One Kiss**, a **Lovesong**, a **Fascination Street**, a **Never Enough**, a **Push**, az **In Between Days**, a **Just Like Heaven**, a **From the Edge of the Deep Green Sea**, az **A Forest**, a **Primary**, a **Disintegration**, a **Shake Dog Shake**, a **Lullaby**, a **The Caterpillar**, a **Friday I'm in Love**, a **Boys Don't Cry**, a **Close To Me**, a **Why Can't I Bee You**, valamint a **Burn** is, amely az 1994-es, **A holló** című film zenéje volt. Ez az a filmalkotás, amelynek forgatása során a legendás harcművész, Bruce Lee fia, Brandon Lee tragikus körülmények között életét vesztette.

A koncert két és fél órát tartott, ennek pedig megvan a maga miéértje. Állítólag **Robert Smith** fiatalkorában óriási David Bowie-rajongó volt. Éjt nappallá téve keményen dolgozott kevés pénzért, még szombaton is robotolt, hogy összegyűjtsön elegendő pénzt és eljusson nagy kedvence koncertjére. Amikor a fáradtsága sikerrel járt, nagyon boldog volt, a koncert azonban nem tartott tovább negyven percnél. Annyira csalódott és dühös volt, hogy megfogadta, ha egyszer neki együttese lesz és koncertezni fog, tisztelettel a fiatalok iránt, akik kinkeservesen gyűjtik össze a pénzüket, a koncertjei legalább két óra hosszát tartanak majd.

Habár a The Cure fellépésének első felében esett az eső, nem sikerült elrontania az élményt. A közönség nem futamodott meg, a rajongók elázva is egyként énekeltek az ismert dalokat, amelyek sokakban érzelmet ébresztettek. Az

Exit szervezői is azt mondták, hogy a koncert felülmúlta az elvárásokat, azon a napon több mint 56 ezer ember gyűlt össze, ami a látogatottságot illetően rekordnak számít a fesztivál történetében.

A The Cure brit zenekar az alternatív és a gothic rock egyik legjelentősebb formációja. Azon zenekarok közé tartoznak, melyek nagy hatást tettek későbbi együttesekre. 1976-ban alakult, a felállás azóta többször változott, az egyetlen állandó tag Robert Smith, az együttes éneke, gitárosa, dalszerzője maradt, aki jellegzetes kinézetével divatot teremtett alternatív körökben. Első lemezük **Three Imaginary Boys** címmel 1979-ben jelent meg. Ezzel együtt mindeddig tizenhárom albumot adtak ki, az utolsót 2008-ban **4:13 Dream** címmel. A The Cure októberben új kiadvánnyal jelentkezik. Ez az év azért is jelentős az együttesnek, mert bekerültek a Rock And Roll Hírességek Csarnokába. A jelenlegi felállás: Robert Smith, **Simon Gallup**, **Roger O'Donnell**, **Jason Cooper** és **Reeves Gabrels**. Utóbbi egykor tagja volt David Bowie Tin Machine együttesének.

Vihar fenyegette Tarja Turunen koncertjét is. A Nightwish volt énekesnője szólópályájának

dalait adta elő, így a közönség hallhatta például a **No Bitter End**, a **500 Letters** és a **Demons In You** zeneszámokat, a rajongók legnagyobb öröme pedig elénekelte a Planet Hell közkedvelt Nightwish-dalt is. Egyébként Tarja Turunen új szólóalbuma, az **In The Raw** a napokban jelent meg, erről a lemezről a **Tears In Rain** című dallal ismerkedhetett meg a közönség. Az énekesnő egy interjúban azt is elárulta, hogy ez a lemez sokkal személyesebb hangvételű, mint bármelyik korábbi munkája, ugyanis ennyire őszintén és nyíltan még sosem fogalmazta meg az érzéseit. Azt is mondta, hogy az Exit fesztivál az emlékeiben fog maradni, nagyon örül annak, hogy a környéken tomboló vihar ellenére is felléphetett, és köszönetet mondott a lelkes közönségnek.

Arra, hogy a régi lehet új, kiváló bizonyítékként szolgált a **Greta Van Fleet** fiatalokból álló hard rock együttes, amelyet az új Led Zepelinként is emlegetnek. A Greta Van Fleet sokak szerint energikus koncertet adott és azokat is meggyőzte, akik egyébként nem a rockzene megszállottjai. Mondták is sokan, hogy ezek a srácok bizony tudnak zenélni.

Összeállította: L. M.

Kirsten Dunst is csillagot kapott

Nemrég Kirsten Dunst is csillagot kapott a hollywoodi hírességek sétányán. A színésznő a nagy eseményre a családjával érkezett. A New Jerseyben született sztár még tizenkét évesen debütált a filmvászonon, Brad Pitt és Tom Cruise oldalán az Interjú a vámpírral című produkcióban. Később Peter Parker barátnőjének szerepével vált világhírűvé a Pókember-trilógiában és habár több sikeres filmprodukcióban is játszott, sokak számára a Pókember barátnőjeként maradt emlékeztető. Kirsten Dunst egy interjúban nemrég arról beszélt, hogy a díjak valahogy mindig elkerülték, két alkalommal ugyan jelölték Grammy-díjra, de az még nagyon régen volt, ebből kifolyólag tehát külön öröm a számára, hogy csillagot kaphatott, mert ez azt jelenti, hogy mégiscsak elismerik a munkásságát.

Bélyeg készült Süsüről

A Magyar Posta Mesehősök témakörben három címletű alkalmi bélyegblokkot bocsátott ki a Süsi, a sárkány című bábfilmsorozatról. Több mint 40 éve kezdte el sugározni a televízió a Csukás István forgatókönyve alapján készült 9 részes mesefilmsorozatot, de még ma is sokan szeretik Süsüt, a kitagadott sárkányt. Az emberek kigúnyolják, és menekülnek előle, de a jó királyfi megsajnálja és közbenjárására a királyi udvar befogadja, megszereti, életük nélkülözhetetlen részévé válik. Csukás István író mellett az alkotói folyamatban részt vett többek közt Lévai Sándor bábtervező, Kemény Henrik bábművész, Bodrogi Gyula színművész és Takács Vera dramaturg. Az alkalmi bélyegblokk a főszereplőket sorakoztatja fel, középen természetesen a jószívű sárkány látható, mellette foglal helyet legfőbb segítőtje a Királyfi, a Királylánnyal és a Kiskirályfival, valamint az Öregkirállyal. Jobbján szintén közkedvelt szereplők állnak: a Dadus, a Kancellár és a jó üzlet érdekében minden cselre kész Sárkányfűárus. A boríték az udvar nyüzsgő életét jeleníti meg, a bélyegzőn pedig a tér közepén álló kútból fel-fel bukkanó, vizet köpő hal látható.

Kibővítve jelentetik meg

Az R.E.M. 2011 szeptemberében jelentette be, hogy több mint harmincévnyi együtt zenélés, rengeteg toplistás dal és sok millió eladott lemez után feloszlik. Habár azóta sem tértek vissza, az együttesnek továbbra is nagy a rajongótábor, a fiatalabb generációk pedig mostanában ismerik meg a dalaikat. Ehhez most segítséget nyújthat, hogy egy hatlemezes dobozban, valamint dupla bakeliten újra megjelenik az R.E.M.-rajongók egyik nagy kedvence, a Monster című lemez. A Craft Recordings november 1-jén adja ki az 5 CD-ből, egy Blue-rayből álló dobozt, valamint a dupla bakelitet. Az eredeti kiadás negyedszázados évfordulójára újakeverték az albumot, összeválogattak tizenöt, korábban meg nem jelent demót, Scott Litt producer új remixet készített a lemezhez, csatoltak egy 1995-ös chicagói koncertfelvételt, a Blue-rayre pedig egy road movie film és néhány klip is került. A Monster az amerikai rockzenekar kilencedik stúdióalbuma, amely rengeteg példányban fogyott el.

Érkezik az új Terminátor

Novemberben kerül a mozikba a Terminátor: Sötét végzet című amerikai sci-fi akciófilm. Ez lesz a hatodik része a Terminátor filmszériának, valamint a Terminátor 2. – Az ítélet napja közvetlen folytatása. A film rendezője Tim Miller, a főszereplői pedig Arnold Schwarzenegger és Linda Hamilton, de megjelenik benne Edward Furlong is, akinek igencsak megfeneklett a színészi karrierje miután Sarah Connor fiát játszotta. Nemrég felröppent az a hír is, hogy a film egyik betétdalát ezúttal is a Guns N' Roses készíti, akárcsak 1991-ban. Azt már jó ideje tudni, hogy a Guns N' Roses új lemezzel szeretné meglepni a rajongóit, de arról eddig nem volt szó, hogy köze lehet a Terminátor-filmhez. Akkoriban a Guns N' Roses nem a film kedvéért készítette el a You Could Be Mine című dalt, de miután bekerült a filmbe, szinte mindenki ahhoz kötötte.

Jelige: Nyár volt

Kedves Bizalmas sorok! Újra itt az iskola, de bennem még a nyári élmények dolgoznak, és ezek nem hagynak nyugton! Van egy fiú, akivel a nyári szünidő alatt egy rövid ideig jártunk. Én még mindig szeretem. Sajnos nem tudom, hogy valójában hányadán állok vele, mert szóban nem szakítottunk. Csak többé nem találkoztunk. Az utóbbi két hétben többször is hívtam, hogy találkozzunk, de ő azt mondta, hogy megbeszélte a barátaival a bicajozást, és nem ér rá. Most meg már elkezdődött az iskola is, és kevesebb a szabadidőm. Nem tudom, mit tegyek! Hívogassam továbbra is? Vagy várjam meg, amíg ő jelentkezik? Miért nem mondja meg, hogy már nem érdeklém?! Mit tegyek?!

Válasz:

Azt hiszem, néha szavak nélkül is értenünk kell az üzenetet. Azzal, hogy két hét alatt csak te hívtad, és mindig lerázott, egyértelműen azt üzenté, hogy nem akar töled semmit se a továbbiakban. Nagy a valószínűsége annak, hogy nem személyesen veled van gondja, hanem saját magával. Lényegében ő még csak egy éretlen kisfiú, aki maga sem tudja, hogy mit is akar. Jó volt számára az a gondolat, hogy „jár” valakivel, és egy ideig jól is érezte magát a társaságodban, de nem tudja, mit és hogyan cselekedjen tovább. Ebben a pillanatban a biciklizés és az iskolai társaság vonzóbb a számára. Tegyel pontot a történetre, a dilemmára. Felejtsd el ezt a kis nyári szimpátiát, és összpontosíts arra, ami előtted áll, az iskolai történetekre, az osztálytársakra, a barátkozásra. Biztos vagyok benne, hogy nagyon gyorsan egy új fiú dobogtatja majd meg a szívedet, aki szóban is elmondja majd, mit érez irántad.

Jelige: Jaj! A sul!

Kedves Bizi!

Kérlek, segíts! Elkezdődött a sul, és én már előre frászos vagyok! Félek, hogy ez az új tanév is olyan katasztrófa lesz, mint a tavalyi. Mit tegyek, hogy jobb legyen az idej eredményem?

Válasz:

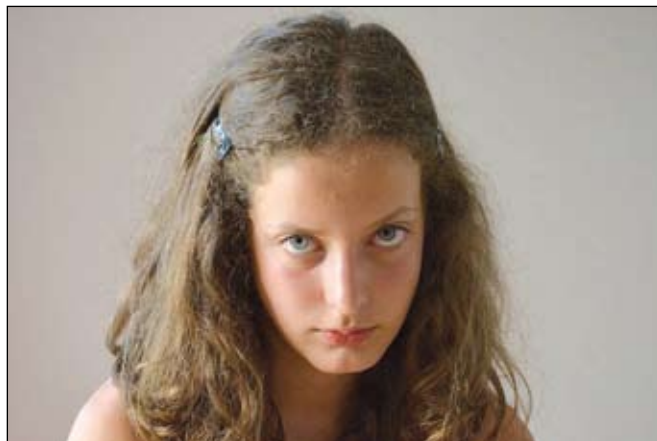
Az igaz, hogy a sul egy ciki buli, ha az előző évben leremekelt az ember! Huh! Még bejön egy rep-rim! De lássuk, mit is tehetnél! Először is nagyon jó úton haladsz, mert megfogalmaztad a problémádat, és segítséget kérsz, ami azt jelenti, hogy motiválva vagy arra, hogy változzál. Kezdetnek jó lenne, ha azon dolgoznál, hogy leküzdjed magadban az „undort” és a félelmet, és már a tanév elején igyekeznél egy kicsit. Hogyan?

Először is tegyél meg mindent annak érdekében, hogy ne késsél az órákról, legyél ott minden órán, még az utolsókon is. Miért fontos ez? Azért, mert ha nem vagy ott az órán, kimarad már az elején jó néhány lecke, amit utána nagyon nehéz lesz pótolni. Ha ott vagy az órán, látsz, hallasz és jegyzetelsz, és ezzel már a tanulási munka felét elvégezted. Ne légy türelmetlen, és ne lépj olajra még a csöngetés pillanata előtt! Amíg pakolsz a táskádba, kérdezhetsz is a tanártól a tanultakkal kapcsolatosan, sőt meg is kérdezheted, hol olvashatsz többet arról, amit aznap hallottál.

Keress magadnak tanulóhelyet, ahol nincs zaj, jó a megvilágítás, ahol jól érzed magadat. Ha megtaláltad, hogy mikor, hol, hogyan megy legjobban a tanulás, ne téj el a számodra eredményes tanulási módtól. Ha meg még nem találtad meg, kérjél tanácsot az iskola pedagógusától, pszichológusától, mert ők biztosan tudnak segíteni. Hatásos lesz, ha te is akarod!

Ha nem muszáj, ne tanulj „szóról-szóra”. Mindig előbb tekintsd át (olvasd át) az egész leckét, majd a második olvasásánál jelöld be, mik a legfontosabb tények, és csak utána „tanuld” meg a leckét. A legfontosabb tények: a dátumok, nevek, kor, definíció (meghatározás), felosztások stb. Keresd meg a megtanulandó anyagban ezeket a lényeges dolgokat, és utána igyekezz ezekre koncentrálni. A lényeges dolgokat akkor találhatod meg, ha megkeresed a szövegben a választ a következő kérdésekre: Ki? Mikor? Hol? Miért? Mit csinált? Mit történt? Ezek segítenek a lényeg kiemelésében.

Valójában, meg kell tanulnod tanulni! Ebben pedig segítségére lehetnek az iskolában dolgozó szakemberek (pedagógus, pszichológus), de tanácsot adhatnak maguk a tantárgyat tanító tanárok is, mert minden tantárgynak megvan a maga tanulási módszertana. Nem egyformán tanulják pl. a magyar nyelvet és irodalmat vagy az angolt, németet, de más tények fontosak a történelemben és a matematikában vagy a fizikában stb. Ha mindezek után sem jársz sikerrel, feltétlenül jelentkezz az iskola pszichológusánál, pedagógusánál, hogy felmérjék, nálad mi okozza valójában a

tanulási sikertelenséget. És soha ne felejtsd el, hogy nem vagy egyedül, mindig van valaki, akihez segítségért, tanácsért, támogatásért fordulhatsz a családban, de a családon kívül is.

Jelige: Ábécédé

Kedves Bizalmas sorok!

Negyedikes korom óta rendszeresen olvasom a Jó Pajtást, és a Bizalmas sorok is a kedvenc oldalam. Sokáig gondolkodtam, hogy jelentkez-e a gondommal, és most meg is írom, hogy mi nyomja a lelkemet. Hetedikes lány vagyok, és nagyon magányosnak érzem magam. Nincs testvérem, de barátnóm sem. Az iskolában is egyedül vagyok. Zavar, ha sokan vannak körülöttem. A szüleimmel is csak este szoktam találkozni, különben egyedül vagyok. Este pedig mindenki fáradt. Sokat olvasok, de tévézek és kompizok is. Az utóbbi időben nagyon rosszul érzem magam a saját bőrömben, de úgy érzem, hogy nincs kivel megbeszélnem a gondjaimat. A szüleim, ha panaszkodok, csak legyintenek, és azt mondják, hogy ilyen a kamaszkor, soha semmi sem jó. Mit tegyek, hogy megváltozzak? Úgy érzem, hogy nekem lépnem kell valamit, hogy jobb legyen a közérzetem. Kérlek, segíts, adj tanácsot!

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, nagyon jól látod a dolgokat. Neked kell tenned és lépned! Nem hiába létezik a szólásmondás, hogy „Segíts magadon, és az Isten is megsegít!”. Szenvedsz a magánytól, de eddig semmit se tettél, hogy kimozduljál a csigaházadból. Az igazsághoz tartozik az a tény is, hogy minél idősebb az egyén, annál nehezebb kimozdulnia, szembesülnie a kinti világgal, mert nem próbálta ki és nem gyakorolta be a kommunikációt, az ismerkedést, a kapcsolattartást stb. szabályait akkor, amikor annak az ideje volt, iskoláskorban. Itt főleg a negatív, rossz érzelmekre és tapasztalatokra gondolok, amire nagyon is szükségünk van, hogy utána föl találjuk magunkat, meg tudjuk magunkat védeni a valós, felnőtt életben. Jó lenne, ha módod van rá, mélyrehatóbban elemezni szakember segítségével, hogy mi vezetett a bezárkózásodhoz, miért érzed magad rosszul, ha sokan vannak körülöttem. Vigasztalásul szolgáljon, hogy már megtetted az első lépést a változások útján: megfogalmaztad a problémádat, azt, hogy mi az, ami neked nem jó. Biztos vagyok abban, hogy az osztálytársak között azért akad legalább egy, akivel tudnál beszélgetni a szünetekben, akivel jól éreznéd magadat. Legyél proaktív! Ne várd, hogy a környezetedben lévők közelítsenek feléd, te lépjél, először is egy kis lépést. Szólítsd meg azt a lányt vagy fiút, akit közelinek érzel magadhoz. Beszélj vele a nap történéseiről, hallgasd meg a véleményét, esetleg kérjél segítséget a házihoz, de te is segíthetsz a tanulásban valakinek, akinek szüksége van rá. Ha nem húzod föl a redőnyt vagy nem mégy ki az utcára, nem süthet rád a nap, hogy felmelegedjél, hogy jól érezd magad. Mozdulj ki a levegőre, válassz magadnak valamilyen rendszeres testmozgást. Kapcsolódj be valamelyik mozgáscsoportba, lehet az aerobik, pilates, jóga, korrekatív torna, klasszikus vagy modern tánc stb. A mozgás örömhormonokat termel a szervezetben, és biztosan jobban fogod magadat érezni utána. Csak ne siess el a dolgokat, adjál magadnak időt, hogy megszokjad az új helyzetet és elgondolkodhass arról, mire van igényed tovább. Ha az iskolában van pszichológus, feltétlenül fordulj hozzá bizalommal!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Miért szeresd a szeptemberi iskolakezdést?

Megkezdődött az új tanév. Általában kétféleképpen állunk hozzá: egyesek örülnek neki, mások azt érzik, hogy vége a boldog, nyugodt időeknek. Lássuk, miért szeretheti valaki a tanévkezdést?

Régi és új barátok

Tegyük félre azt az elképzelést, hogy csak az úgynevezett „stréberek” kedvelhetik a tanévet. Már az elnevezés is magában hordozza, hogy tanév, de nemcsak tanulásról beszélhetünk. Újra láthatod a régi osztálytársakat és ismerőseket. Nyáron a távolság sokakat elszakít egymástól, de ilyenkor hirtelen el lehet mesélni mindenkinek mindent – persze a Facebook és az MSN világában nem sok meglepetés érhet, de a személyes találkozás mégiscsak más. Betoppnhat egy-két új arc is az osztályba.

Az első hét mindig könnyebb

Maradjunk optimisták, felesleges az ördögöt a falra festeni már az első napokban. Hajlamosak vagyunk magunk előtt látni, hogy mennyi dolgozat, felelés lesz majd, látjuk magunkat, amint görnyedünk a tananyag felett... de még csak el sem kezdődött az év. Minden tantárgyból arról szólnak az első órák, hogy felvázolják a tanárok az elvárásokat, rögzítik a szabályokat. Szép lassan mindenki visszaszokik a rendszerbe. (A tanárok is, hiszen nyári szünet után ki szeretne olyan sok dolgozatot javítani?) Azok, akik még ráadásul iskolát is váltanak, még később vetik bele magukat a tanulnivalóba, hiszen meg kell ismerkedni a hellyel, a tanárokkal, osztálytársakkal.

Az új könyvek illata

Ez az a téma, amire talán sokan húzzák a szájukat. Az új könyvek nemcsak új tanulnivalót jelenthetnek, hanem új lehetőséget is. Még nem kell azon görcsölni, hogy jegyet javítsunk, viszonylag tiszta lappal indulhatunk. Kitűzhetjük a saját céljainkat, kicsiket, amelyeket könnyen el

tudunk érni. Ha például a matematikajegy év végén nagy nehezen felfelé kerekítve lett hármás, cél lehet egy biztos hármás átlag, hogy félév végén ne kelljen a körmöt rágni azon, hogy vajon a tanár jó- vagy rosszindulatúan fog-e kerekíteni.

Vásárlás

Sokan vannak, akik imádnak ilyenkor a papírboltokban beszerezni mindenféle új terméket, bámszokni a sok színes dolog között. A környezettudatosságot (és a szülők pénztárcáját is) szem előtt tartva átgondolhatjuk, hogy mire van igazán szükségünk, hiszen a félig elhasznált ceruzák, tollak, táskák a kukában végzik. Mivel ilyenkor nagyon könnyen el lehet csábulni, vihetünk magunkkal bevásárlólistát, hogy tényleg csak a legszükségesebbek kerüljenek a kosárba. Az előző tanévről megmaradt holmit is át lehet nézni. Pl. remekül lehet hasznosítani a félig teleírt füzeteket, azok üres lapjait kitépve sok írólaphoz juthatunk.

Könnyíts az iskolatáskán!

De nehéz az iskolatáska! – állapítja meg búsan az évnnyitók elmaradhatatlan dala. A te pakkodban mi van? Könyvek, füzetek, telefon, ivóvíz, tornacipő, tornaruha, hangszer? Vagy még valami más is? Ne járj görnyedezve egész nap! A telepakolt táska egy roppant kellemetlen egészségi problémát vet föl: a hátfájást. Nem meglepő, hogy a gyerekek, fiatalok a megnövekedett iskolai követelmények, a kibővült tudásanyag, a rengeteg házi feladat miatt manapság egyre nehezebb táskákat cipelnek.

Mind többen panaszkodnak váll- és hátfájásra, amit a túl nehéz felszerelés cipelése okoz. Nemcsak a súly jelent problémát, hanem az is, hogyan hordjuk a táskát. Sokan manapság rendszerint csak az egyik vállukra akasztják, ami nem csupán járás közben rontja a testtartást: gerincproblémákhoz vezethet, a csípő- és a medence-tájék is felemásan van terhelve, ami szintén nem egészséges. Ha kényelmetlenül érzed magad a nehéz súlytól, érdemes átgondolni, hogy mindenképp szükség van-e mindenre, ki lehet-e hagyni a felesleges cuccot a háztáskákból.

Néhány óvintézkedés a túlterhelés ellen:

– Egyes szakemberek szerint senki ne cipeljen többet a háztáskájában, mint testsúlyának a 20 százaléka.

– A háztáskának olyan kialakításúnak kell lennie, hogy a derékon is rögzíteni lehessen, így a súly egyenletesen középen marad, nem csúszik el valamelyik oldalra (megelőzve ezzel a gerincbántalmakat).

– A táskának kétoldali rögzítésűnek kell lennie, hogy mindkét vállra nehezedjen a súly.

– Ha csak egy vállpántja van a táskának, akkor azt a hátán keresztbe kell felvenni, így jobb lesz a súly elosztása.

– A jó táskának széles és kipárnázott, valamint jól állítható vállpántja van.

– A legnehezebb tárgyakat kell legalulra és a háthoz legközelebb elhelyezni a táskában.

– A táskának nem szabad sem túl nagy, sem túl kicsinek lennie a test méreteihez képest.

– Az újabb táskákat már kerékkel és fogantyúval is felszerelik, így csak húzni kell őket – persze, a lépcsőn mindenképp meg kell emelni –, de nem ajánlott göröngyös talajon vonszolni.

Eredetileg vándormutatványos csoportok kerek fellépő sátrát és műsorát nevezték cirkusznak. Jelenleg egy nagy hagyományokkal rendelkező előadó-művészeti ág, melyben bohócokat, zsonglőröket, állatidomárokat, légtornászokat láthatunk. Minél gazdagabb, tartalmasabb egy cirkusz, annál változatosabb a műsora. Szerbiában nem működik állandó cirkusz, ezért élőben ritkán van alkalmunk jó cirkuszi előadást látni. A tévé, az internet kárpótol.

A bohóc nem csak bohóckodik

A mai értelemben vett cirkusz 1769-ben született meg Londonban, amikor Philip Astleynek az az ötlete támadt, hogy néhány akrobatikus mutatvánnyal, például erőművészekkel és kötéltáncosokkal együtt lovasgyakorlatokat mutat be egy lovasiskolában, melyet tíz évvel később széksorokkal vett körül, és Astley Royal Amphitheator of Arts-nak nevezett el.

Vicc

- Ha Skóciában turnézunk – meséli a cirkuszigazgató –, sosem szedek belépőt. Így persze tódulnak az emberek...
- Jó, jó, de mi ebben az üzlet?
- A műsor végén odaállítjuk az állatidomárt a legvadabb oroszlánnal a kijáráthoz, és kiteszünk egy táblát: „Kilépés fejenként 5 font”.

Az Amerikai Egyesült Államokban a cirkusz 1778-ban született meg, fénykorát a **Barnum Cirkusz** jelentette. Az előadásokat külön erre a célra emelt épületekben mutatták be. Később azután sátrakban fellépő vándorcirkuszköz is kialakultak. Franciaországban a császárság bukása után sok leszerelt lovaskatonára vett részt ilyen bemutatókon, majd megnyitották az Olimpiai Cirkuszt. Párizsban a Napóleon Cirkusz 1852 után különféle állatmutatványokkal szórakoztatta a lovasszámokért lelkesedő közönséget. Az első nagy állatsereglet (menaszéria) 1870-ben tűnt fel Angliában egy cirkuszi előadás során. 1914 után vadállatmutatványok tették híresebbé az Amar, a Pinder, a Bouglione cirkuszokat. Budapesten az első állandó cirkuszt Barocaldi olasz artista hozta létre, a másodikat Wulf Ede német-holland cirkuszigazgató létesítette a századfordulón. A hullámbádogból készült cirkuszeépületet 1895-ig vezette Wulf. A **Fővárosi Nagycirkusz** mai épülete 1971 óta működik folyamatosan a Városligetben.

Jártál-e cirkuszban?

A budapesti Nagycirkusz

Lélegzetállító mutatványok
A Nap cirkusza műsorán

Ma a cirkusz a családi szórakozás egyik népszerű formája, kötéltáncosok, zsonglőrök, bohócok, bűvészek, állatidomárok stb. lépnek porondra. Bizonyos vélemények szerint a mai cirkuszokban az állatok tartási körülményei állatkinzásnak minősülnek. Ennek ellenére nincs megfelelő szabályzás a cirkuszok számára az állatok tartását illetően.

Az utóbbi évtizedekben a kanadai **Cirque du Soleil** (A Nap Cirkusza) aratott világraszóló sikert. A társulatot az teszi egyedülállóvá, hogy

nem folyamodik állatszámokhoz, viszont nagyban támaszkodik mozgásművészek, akrobaták, zsonglőrök, légtornászok és a komikusok munkájára. Zenéje semmiben sem hasonlít a hagyományos cirkuszban megszokott dallamvilághoz. A világzene, a tangó, az experimentális zene, a new age, a new wave vagy a pop és a pop rock között mozogva a René Dupéré és Benoît Jutras komponálta zenék legalább annyira elbűvölők, andalítók, mint amennyire dinamikusak. A Cirque du Soleil minden előadását egyfajta jellemző zenei „stílus” kíséri: a *Draliont* különféle dobok uralják, más produkciókban a harmonikáé, a hegedűé a főszerep. Érdekesség, hogy Dupéré *Alegria* című dalára írt magyar szöveget Geszti Péter, melyet Oláh Ibolya ad elő Magyarország címmel.

Tudod-e?

Fő cirkuszi műsorszámok az **akrobatika** (orosz rúd, kínai rúd, lovas akrobatika, erőemelő, karikaugró, rúdtánc, gördülő kerék, halálkerék, ugródeszka), **állatidomítás**, **bohóc** (minden bohóc külön összetéveszthetetlen egyéniség. Nevetséges ruhájukkal és festett arcukkal sajátos szerepük van. Vannak közöttük zenebohócok, akrobaták, pantomimesek, komédiások, és vannak, akik a zsonglörködéshez is értenek. Az angol Joseph Grimaldi XIX. századi öröksége a fehérre festett arc), **bűvészet**, **egyensúlyozás**, **fakírkodás**, **hasbeszélés**, **légtornászat**, **élő-ágyúgolyózás**, **trapéz**, **zsonglörködés**.

Neves cirkuszdinasztiák

A cirkusz világában is léteznek dinasztiák. A legismertebbek: *Amar, Court, Hagenbeck, Knie, Bouglione, Martin, Orfy, Myer* stb. A magyarok közül híres magyar bohóc-artista család az Eötvös-dinasztia, de rajtuk kívül ismertek az *Antalek, Axt, Ádám, Bíró, Brabanti, Czirják, Csapó, Dittmár, Donnert, Gazdag, Hergott, Jurnyik, Katona, Krai, Kratyl, Liebl, Lorch, Merkl, Németh, Picard, Richter, Sallai, Schlingloff, Schneller, Taus, Weisz, Wertheim* család tagjai is.

Miért érdemes lovagolni?

A lovaglás sokkal többet jelent, mint azt egy átlagos megfigyelő hinné. Az egyszerű élvezeten túl más fizikai, mentális és érzelmi jó hatásai is vannak. Kívülről úgy tűnhet, hogy a lovaglás során a lovagló csupán csak ül, és olyan egyszerű utasításokat ad a lónak, mint a gyí, hó vagy fordulj. Végül is a ló végzi a munkát azzal, hogy hordozza a lovast, nem igaz? Nem, nem igaz. A lovaglás fejleszti az egyensúlyérzékét és a koordinációt. A lovak irányítása testi mozgást igényel, így a lovas tudatosan használja a testét. A lovaglás sok izmot igénybe vesz, leginkább a láb-, a has-, a váll- és a hátizmokat. A lovaglás nem csak az erőnlétől függ, az erős, rugalmas izmok segítenek az egyensúlyozásban és a koordinációban.

A legtöbb új lovagló szembesül azzal, hogy a belső comb izmai megfájdulnak, de az izmok hamar kinyúlnak és megerősödnek. A lépésben lovaglás ugyanúgy mozgatja az izmokat, mint a sétálás. Így a lovaglás során égnék a kalóriák is. Ha növeled a lovaglás sebességét és távolságát, akkor növeled az étetés intenzitását is. A lovaglás egy olyan sport, amelyet kortól függetlenül mindenki gyakorolhat.

Eleinte talán úgy érzed, hogy kihívást jelent megtanulni, hogyan ülj a lovon és hogyan vezesd azt. Amikor ez könnyűvé válik, sok más tanulási lehetőség válik nyilvánvalóvá. Amint fejlődsz a lovaglásban, mindig lesznek kérdéseid és problémáid. Még a legtapasztaltabb lovász is beismerné, hogy mindig van valami új, amit meg lehet tanulni. A lovaglás aktív módja annak, hogy mozgásban tartsd az agyadat. Ezenkívül a lovaglás sok lehetőséget nyújt a sikerélmény átélésére. Mindegy, hogy a könnyűügetést tanulod éppen, vagy jó helyezést érsz el egy díjlovaglás során, így is, úgy is jól fogod érezni magad. Sokak számára a ló egyik módja a természethez való kapcsolódásnak, attól függetlenül, hogy a pályán vagy

egy úton lovagolnak. Sokan társaságot és megnyugvást találnak, miközben a lovukkal foglalkoznak. Jóllehet a lovaglásnak is meg lehetnek a maga frusztráló és kihívást jelentő részei, a legtöbb ember nyugtató időtöltésnek találja. Azoknak az embereknek a társasága is megnyerő lehet, akiknek ugyanaz az érdeklődési körük. Élvezetes lehet a barátaiddal együtt elmenni egy oktatóórára, vagy olyan csoportos tevékenységeken részt venni, mint a tájlovaglás vagy bármilyen más lovaglással kapcsolatos játékok. Ha magányra vágysz, a lovaglás vagy a vezetés lehetővé teszi ezt számodra. Sok lótulajdonos úgy érzi, hogy a lovával valamilyen szinten rokonlelkek, és hogy az állat egy hullámhosszon van vele – sokkal inkább, mint embertársai. Stresszes helyzetekben a ló csendes barát, amely nem ítélkezik, és nem csalárd.

A fehér csoda, a tej

Szereted-e a tejet, ezt a csodálatos táplálékot? Úgy véljük, a legtöbbben szívesen elkortyolgatnak belőle naponta, másnaponta egy-egy pohárral. Ha te is közéjük tartozol, jól teszed, hiszen orvosi felmérések igazolják, hogy a tej a növekvőben lévő gyermeknek, fiatalnak, valamint a csonttritkulásban szenvedő öregnek nem csupán táplálék, hanem a legfontosabb csontépítő kalciumforrás. Egy liter tejben 7 g ásványi anyag van, s ezek java része kalcium. A gyermekek napi kalciumszükséglete 2 g, a felnőtteké kevesebb, mindössze 0,5–1 g, s az idős személyeké ismét 2 g. A tej igen fontos magnéziumforrás is. Ez az elem szükséges az izom- és idegműködés normális menetéhez, de az immunrendszer szinten tartásához is. Ezenkívül található a tejben vas, jóod, cink, valamint A- és B-vitamin is. Finom és fontos tápanyagok a túró és a sajtfelek. Szóval egy a lényeg, igyál tejet, egyél aludttejet, joghurtot, túrot, sajtot, mert ezek nemcsak finomak, hanem szükségesek is!

Hull a szilva

A szilva fogyasztása kifejezetten ajánlott akár nyersen, akár aszalt formában, hiszen rengeteg tápanyagot tartalmaz, és számtalan olyan jó hatása van, amelyek segítenek egészségünk megőrzésében.

A szilvában nagy mennyiségben találhatóak meg különböző vitaminok, elsősorban az A-, B6-, C- és K-vitamin, amelyek számtalan kedvező hatással bírnak az egészségünk megőrzése szempontjából.

Az A-vitamin védi a szemet, szépíti a bőrt. A B6-vitamin biztosítja a szervezetünk megfelelő működését. Felelős az aminosavak és a vas anyagcseréjében, és nélkülözhetetlen szerepe van a vörös vértestek képzésében is. A C-vitamin már önmagában is kitűnő antioxidáns, így a szilva rendszeres fogyasztásával védekezhetünk súlyosabb betegségekkel szemben is, mint például a szervezetünkben kialakuló krónikus gyulladások. A K-vitamin segíti néhány alapvető ásványi anyag beépülését, egyben pedig felelős a csontok megfelelő fejlődéséért is gyerekkorban.

A szilva rendszeres fogyasztása nemcsak a bőrt tartja fiatalon, de enyhíti a hajhullást is. A szilva tehát olyan gyümölcs, amely számtalan oldalról védi szervezetünket. Fogyaszd rendszeresen, és szervezeted meg fogja hálálni, hiszen erősebb, egészségesebb lehetsz tőle!

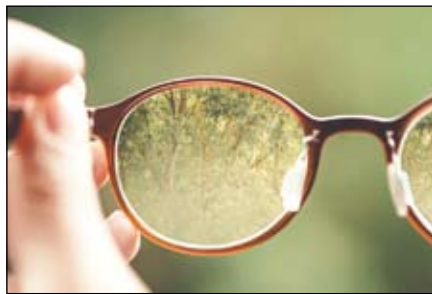
Tudod, hogy ki találta fel a szemüveget?

És azt sejtet-e, hogy mióta élünk a látásunk javításához szükséges „szerkezettel”? A szemüveg végleges formája jó néhány évvel a feltalálása után alakult ki. De vajon tudtad-e, hogy már a római legionáriusok is viseltek napszemüveget – vagy legalábbis annak egy kezdetleges formáját –, hogy védjék szemüket az ártó nap-sugaraktól?

Hogyan kezdődött?

A szemüveg története 600-700 évet ölel fel, bár egyes feltételezések szerint már a kínaiak is használtak színes lencsés szemüvegeket, csak ezeknek nem látásjavító, hanem mágikus hatást tulajdonítottak. Furcsa, hogy – noha az optikai tudás már régebben megvolt hozzá – az új találmány mégis ennyit váratott magára. Az első lelelték Ninivéből kerültek elő. Ezek a kezdetleges szemüvegek kvarc-kristályból csiszolt lencsék voltak.

Tudományos megközelítés először talán az ókorban történt, amikor a fény egyenes irányban történő terjedését és a fény törésének törvényét a 90 és 150 között élt csillagász, Klaudiusz Ptolemaiosz leírta. Elmélete ugyan nem volt hibátlan, mégis őt tekintjük első mérőföldkőnek az optika történetében. A szemüveg működésének leírása a neves angol származású kísérleti fizikushoz és Ferenc-rendi szerzeteshez, Roger Baconhoz (1214–1294) köthető. Neki tulajdonítható a távcső első elképzelése is. Az első szemüvegeket 1280 körül egy firenzei mester készítette, és hamar népszerűvé váltak Európa-szerte. Az alapvető ismeretek felfedezése azonban egymástól függetlenül, azonos időben is történt, s olyan nagyságok foglalkoztak a témával, mint Galileo Galilei (1564–1642), Johannes Kepler (1571–1630), Renée Descartes (1596–1650) vagy Isaac Newton (1643–1727). A továbbfejlesztés először az amerikai államférfi és tudós Benjamin Franklinnak jutott eszébe, aki a bifokális szemüveg elkészítésével próbálkozott úgy, hogy egy keretbe két különböző törőerejű fél lencsét erősített. A

felső rész távolba nézésre, az alsó pedig írásra és olvasásra szolgált. A feltaláló mégis Sir Austin Henry Layard régész lett, a XIX. század elején.

Az első szemüveg lencse

A ninivei lencse kb. 10 dioptria törőerejű lehetett. Ehhez hasonló leleteket más helyeken is találtak még, pl.: Pompeji romjai között vagy Föniciában. Gyakori volt a felerősítéshez szükséges lyuk, amelybe bőrt fűzhetek, de fellelhető olykor bronz vagy arany foglalat nyoma is. Ezeket a lencsétet inkább díszítésre, ruházat ékesítésére használták, nem pedig optikai célokra, mivel a csiszolt kristályok nem voltak eléggé átlátszóak. Az ugyanis, hogy a szemüveget a fülünk segítségével rögzítsük, csak a sokadik volt az ötletek sorában: korábban vastag bőrszíjjal próbálták a fejhez erősíteni, vagy kalapra, illetve más fejfedőre rögzítették.

A mai, száraz szemüveg csak a 18. században vált általánossá.

A napszemüveg elődje is ősrégi

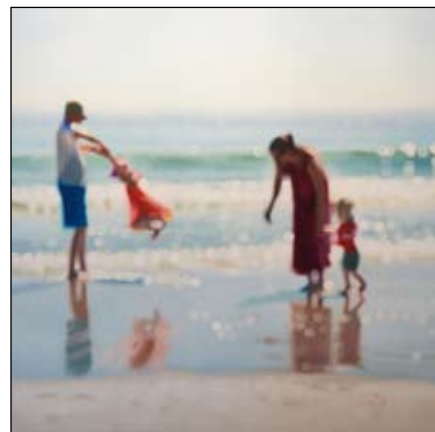
Mivel a római légiosok órákat, sőt napokat gyalogoltak tűző napsütésben, hamar megoldást találtak a hunyorgás ősi problémájára. Az őskori és a történelem előtti időkben is találtak olyan leleteket, melyek arra utalnak, hogy az elefántcsont kereteken lévő szűk kis nyílások megakadályozhatták a nap káros sugarainak behatolását, valamint hogy a légiosok színes üveggel óvták szemüket a nap káros sugaraitól. Egyes források szerint, mint szinte mindent az ókori világban, ezt is a kínaiak találták fel.

A római birodalomban a vésnökök csiszolt smaragdot használtak, hogy fáradt szemüket kímélték. Ezt a módszert követte Néró császár is, aki a gladiátorok küzdelmeit csiszolt smaragdon át szemlélte.

A napszemüveg használata csak akkor terjedt el, amikor az olvasáshoz használt szemüvegek végre elnyerték hordható formájukat. Az első igazi, színezett lencsés napszemüveg a 20. század elején készült el.

A látási hibák okainak feltárása és azok korrigálása akkor indult fejlődésnek, amikor a 19. század közepén Hermann von Helmholtz (1821–1894) munkája nyomán ismeretessé vált a szem szerkezete és a látás fiziológiája. Az ő nyomdokaiba a svéd származású Allvar Gullstrand (1862–1930) lépett, aki a szem fénytörésének vizsgálatával foglalkozott, és akinek a tudományos munkáját 1911-ben Nobel-díjjal jutalmazták.

Hogyan javítja látásunkat a szemüveg?

Philip Barlow fokvárosi művész hiperrealista olajfestménye első látásra olyan hatást kelt, mintha életlen fotót néznénk. Az élethű képek további különlegessége, hogy pontosan azt az élményt adják vissza, ahogyan egy rövidlátó érzékeli a világot.

Mióta ismerjük a tükröt?

A természetes tükröt – a tükröző vizet – már az ősember is ismerte. A legrégebb tükrök egyikét – egy csiszolt rézkorongot – Szúzában találták meg.

A tükröt az egyiptomiak is ismerték. Az etruszkok és a rómaiak iparszerűen gyártották. Kezdetben a tükrök egyik oldalán csiszolt fémlap volt. Leginkább bronzból, de ezüstből, sőt aranyból is készült. Ismerték az ókorban az üvegtükröt is, de kezdetleges technikája miatt nem vált általánossá.

A középkorban, a 14–15. században főként fém-, acél-, ezüst- és aranytükröket használtak. Rendszerint ládikában tartották egyéb használati és piperetárgyak közt, de ékszerként is viselték: férfiak zsebben, asszonyok övre akasz-

tott láncon. Voltak asztalra állítható tükrök is. Az üvegtükrök egészen kis méretben készültek, mert az üveget a középkorban is csak fúvással tudták előállítani. A forró üveglapra öntötték az önt, így kapták a tükröt.

Ebben a művészetben különösen Velence tűnt ki. A tükröipar különösen akkor lendült fel, amikor Franciaországban a 17. század második felében, XIV. Lajos uralkodása alatt felfedezték az üveg öntését. Most már nagyméretű tükröket tudtak készíteni. Úgy látszik, régen a tükröt széthúzható függönyvel letakarták, ugyanis egy 17. századi velencei tükrök peremére nálunk a következő magyar feliratot égették: „Rántsd ez superlátot. Nézd, kit szemed lát ott. Ékes deli szép-e, avagy szája tátott.”

Mennyire bízol magadban?

1. Hogyan viselkedsz az idegenekkel?

- a) Mindig magamat adom. (3 pont)
- b) Ahogy elvárhatják tőlem. (1 pont)
- c) Kissé visszafogom magam. (2 pont)

2. Szívesen belevágasz kockázatos helyzetekbe?

- a) Van, amikor igen, van, amikor nem. (2 pont)
- b) Persze! Imádok kockáztatni! (3 pont)
- c) Inkább biztosra megyek. (1 pont)

3. Visszavágasz, amikor valaki kritizál?

- a) Nem, mert belátom a hibáimat. (2 pont)
- b) Nem, csak dühöngök miatta. (1 pont)
- c) Velem senki nem kötekedhet! (3 pont)

4. Fontos, hogy meggyőzz másokat a saját igazadról?

- a) Mindig az enyém az utolsó szó! (3 pont)
- b) Fontos, de vitázni nem fogok miatta. (2 pont)
- c) Teszek egy próbát, hátha... (1 pont)

5. Hogyan reagálsz a dicséretekre, bókokra?

- a) Zavarba jövök, hebegek valamit, és fülig pirulok. (1 pont)
- b) Örömmel és mosolyogva fogadom az elismeréseket. (3 pont)
- c) Jólesik, de azért zavarba is szoktak hozni. (2 pont)

Értékelés

5-8 pont:

Bújj ki a csigaházból! Olyan vagy, mint egy összegömbölyödött süni. Ritkán dugod ki az orrod a tüskéid mögül, és meggyőződésed, hogy ez rendben van. Egy kis bátorság rád fér.

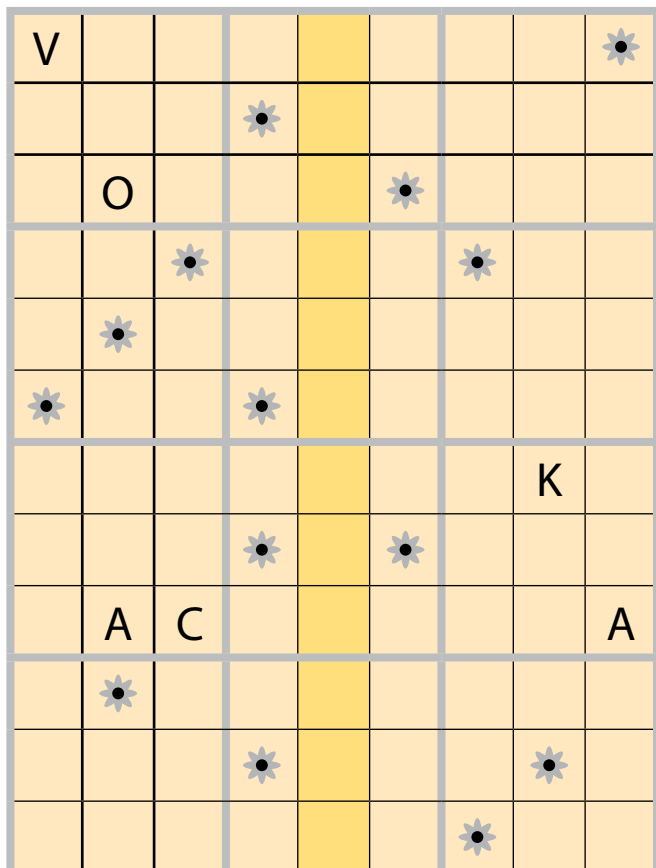
9-12 pont:

Van még mit tanulnod... A barátaid és a családod körében el tudod engedni magad, de az ismeretlenekkel visszafogott vagy. Próbálj lazábban viselkedni, különösen, ha semmi nem múlik azon, hogy kedvelnek-e!

13-15 pont:

Magabiztosságból kitűnő! Bevállalás vagy, nem tartasz semmitől, és úgy tűnik, tisztában vagy az értékeiddel. Ha viszont ez csak egy álca, akkor igyekezz inkább önmagadat adni, hogy úgy szerethesd magad, ahogyan mások szeretnek téged!

Mozaikrejtvény

R	A	N	V	A	L	K	Ö	T
✱	N	✱	I	D	E	E	K	E
S	I	N	D	O	N	✱	K	I
Ó	T	L	A	N	✱	L	E	T
✱	Ö	L	E	L	Ő	Ó	✱	K
O	R	✱	R	✱	S	✱	N	A
E	M	✱	✱	I	Z	S	U	R
O	✱	T	R	T	E	I	R	A
✱	M	A	T	O	L	K	A	C
✱	K	Ő	K	✱	K	Ö	Z	É
Á	A	✱	✱	P	✱	✱	S	Z
T	✱	A	T	O	L	N	A	I

Az üres rácsba rakd be a rejtvénydarabkákat úgy, hogy egy kitöltött rejtvény alakuljon ki. A középső oszlopban egy Tisza-parti helységnévnek kell kialakulnia.

Megfejtés: Törökkanizsa

Zászló

- Katona! Mit érez, amikor látja hazánk zászlaját lobogni?
- Szelet!

Beleolvad

- Mit csinál a kaméleon a kályhában?
- Beleolvad a környezetébe...

A róka és a nyúl

- A róka elkapja a nyulat.
- Rendben van, róka koma, egyél meg, de előbb engedd meg, hogy eljárjam a haláltáncot.

A róka beleegyezik.

A nyuszi elkezd táncolni:

- Egyet jobbra, kettőt balra, hármát jobbra, négyet balra, ötöt jobbra, futás!

A róka felsóhajt:

- Ilyen hülye koreográfiát még nem is láttam!

Abszolút kertész

- Ki az abszolút kertész?
- ???
- Aki a cipőjét addig locsolja, amíg ki nem nő a szára.

Drága?

- Két skót egy étteremben:
- Te! Nem túl drága ez a hely?
- Hát most nézem én is, hogy egy ásványvíz 200 dinárba kerül!
- Te jó ég! Még szerencse, hogy whiskyt rendeltünk!

Oxford

McDonnell Oxfordban taníttatja a fiát, aki már hónapok óta nem ad jelt magáról. McDonnell panaszkodik az anyósának, mire az:

- Küldj egy levelet neki, írd rá, hogy pénzt küldtél, de a pénzt felejtse ki a borítékból. Figyeld meg, rögtön írni fog!

Abszurd

- Mi az abszolút értelmetlenség?
- ???
- Kopasz ember kezébe fésűt adni...

Csengő

- A táblánál felelő diákot sűrgeti a tanár:
- Igyekezz, fiam, mert mindjárt kicsöngetnek.
- Én is azt várom.

Rosszcsont

- A tanító néni felszólítja egyik diákját:
- Hallom Pisti, hogy otthon megint rossz fát tettél a tűzre!
- Nem is igaz! Hiszen már hetek óta egyáltalán nem fűtünk.

Csoki

- A kis Ferike ajándék csokoládéval érkezik haza az iskolából. A szülők megkérdezik:
- Hát ezt meg miért kaptad?
- Mert az én feleletem volt legközelebb az igazsághoz.
- Mit kérdeztek?
- Azt, hogy hány lába van egy struccnak.
- És mit feleltél?
- Azt mondtam, hogy 3.
- De hiszen a struccnak 2 lába van!
- Igen, de a többiek 4-et mondtak.

Tegez

- A tanító megkérdezi Móríckát:
- Móricka, miben tartották az ősmagyarok nyilait?
- Nem tudom.
- Hát tegez, te számár.
- Ne haragudj - feleli Móricka -, én szívesen tegezek, de akkor sem tudom a választ.

Új közlekedési tábla

- Mi a számítógépes szépségápolás?
- Átküldök neked egy giga bájt!

Közmondások a modern kor emberei számára:

- Amit felinstalláltak estig, összeomlott reggelig...
- Egy több ezer oldalas szörfözés is egy egyszerű kattintással kezdődik.
- Aki másnak vermet ás, az a Stack Pointer.
- Ép hardverben ép szoftver.
- Krisztus koporsóját se őrizték tűzfalak.
- Bízál Gatesben, de tartsd készenlétben az install CD-t.
- Nem halat kell adni az eszkimónak, hanem megtanítani, hogyan használja a Hálót.
- Játssz vele, mint internetező az egérrel.
- Ember tervez, Windows lefagy.

A tízéves, számítógép-mániás kisfiút elviszi az anyja az orvoshoz, mert lázas, és csúnyán köhög. Amikor kijönnek a rendelőből, az anyuka így szól a fiúhoz:

- A doktor bácsi azt mondta, hogy összeszedtél valami vírust.
- Húha, akkor ez azt jelenti, hogy engem is újra kell installálni?

Két számítógépes rendszergazda beszélget:

- Te, hogy lehetsz olyan hülye, hogy a kutyád nevét adod meg jelszónak?
- Miért, mi a bajod azzal, hogy wf-K41a2s?

Ügyis...

- Jean, milyen magasan repült az a vadkacsa, amit az előbb lelőtt?
- Körülbelül 200 méter magasan, uram.
- Máskor ne pazarolja a lőszert! Ha olyan magasról leesik egy vadkacsa, úgyis megdöglök.

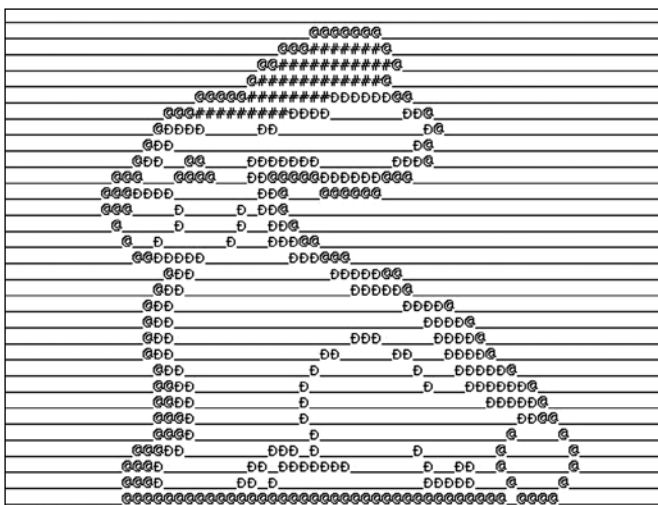
Emberfaragás

- Jean, hozzon egy baltát!
- Minek, uram?
- Hogy embert faragjak magából.

Iskolában

- Te rosszcsont! Nem készültél mára, igaz?
- I-i-igaz, tanító néni. De honnan tudja?
- Látom a szemedről! Nos, mit fogsz csinálni ma délután?
- Elmegeyek a szemorvoshoz!

Betűrajzok

Milyenek is lehetnek a betűrajzok? Nézd meg jól a képeket, és meggyőződhetsz, hogy nem vonásokkal, hanem jelekből készültek. A betűrajzok kizárólag betűkből állnak, de állhatnak számokból is. Sőt, billentyűrajzot is készíthetsz a számítógép segítségével. Követheted a példát, és újat is kitalálhatsz!

Nyelvtörők

Nyakas a parasztgazda, faragatlan fajta.
Kajla bajsza alatt kacag, ha dagad a flaska.
Haj-jaj, ablak alatt dalra fakad, s szakadatlan hajtja,
Ha laza a gatyamadzag, csak kalap van rajta.
Ablak alatt dalra fakad, s szakadatlan hajtja,
Ha laza a gatyamadzag, csak kalap van rajta.
(A Kárpátia együttes dalszövege)

Halló! Lajos!
Hajó Lajos!
A te hajad
haj-olajos...

(Tamkó Sirató Károly)

Csalitban csicsérgés, csattogás,
Csörgedező csermely-csobogás,
Csonka cserfán csúf csóka cserreg,
Cserkészfiúk csapata cseveg,
Csokrot csinálunk csillagvirágból,
Csipéseket csalunk csalárd csalánból,
Csiga csöndben csúszik csicsóka csúcsára,
Csipkés cserlevélen cserebogár csápja.

Á ihlette közmondások

- Aki á-t mond, mondjon b-t is. Vagyis: *Ha belefogsz valamibe, fogtasd, csinálj végig.*
- Ne állj itt úgy, mint egy Á betű. Vagyis: *Ne állj itt szétvetett lábbal, tétlenül.*
- Nem akar tovább menni az á-nál. Vagyis: *Csak éppen belekezdett valamibe, de nem folytatja*
- Az öreg á-t sem ismeri. Vagyis: *Teljesen tanulatlan.*

Szinonimák

Üdvözlés – szia, cső, szervusz, hahó, halihó, csákány, szeva, csövi, sziamia, szíóka, szasz, helló, csá, szevasz, hali, hello, sze.

Mi újság? – mi a pálya, hogy vagy, mi van veled, hogy ityeg a fityeg, mi a helyzet, mizu, mizujs?

Jó – király, megfelelő, komoly, csodálatos, remek, isteni, pompás, derék, hihetetlen, rendkívüli, kiváló, oké, csodás, fantasztikus, állati, penge, konkrét, megdöbbentő, menő, raj, bámulatos, baba, fenséges, eszméletlen, kifogástalan, klassz, ideális, pazar, döbbenetes, zseniális, örömteli, csúcs, tuti, korrekt, szenzációs, példás, vagány, sirály, eszményi, élvezetes, zsír, örületes, szuper, ász, prima, oltári, haláli, kóser, pompázatos, szédületes, bombasztikus, derekas, észveszejtő, zsiradék, frankó, passzentes, fenomenális, ott van, irigylésre méltó, nagyon jó, példaértékű, ütős, tök jó, szupi, pöpec, klafa, kafa, frenetikus, baromi jó, pipec, baró, magával ragadó, cool, fain, nem rossz, túrhető, nagyszerű, álomszerű, mesébe illő.

Iskola – sulis, tanintézet, isi, tanoda, tanintézmény, oktatási intézmény, iskola, sulesz, tanház.

Tudod folytatni a sort?

Találós kérdések

* Van nekem egy gombolyagom,
hét kis lyukat találsz azon.

* Tető alul, tető felül,
beszéd szól a kettő közül.

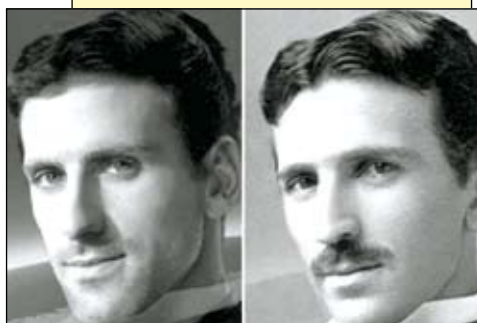

Különböző barátok

(Megfejtés: Találós kérdések: fej és száj)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Folytatódik közkedvelt nyere-ményjatekunk. A múlt héten közzétettük az első kérdést, de eredményt csak a jövő heti számban hirdethetünk. Mostani kérdésünk jellege hasonló: a képen ismét két férfarcot láthatok, akárcsak a múlt héten. Felismeritek, kiktől van szó? Bizonyos,

hogya a képen látható két férfi nem testvér, mégis nagyon hasonlítanak egymásra. Eláruljuk, az egyikük sportoló, a másikuk tudós.

Ahhoz, hogy pályázhattok nyereményünkre, elég egyiküket felismerni. Vagyis egy nevet várunk tőletek, amit mielőbb – legkésőbb pedig **szeptember 18-áig** – el kell küldenetek címünkre. Mint korábban, ezentűl is egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, de olcsóbb és egyszerűbb, ha a választ a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail-címre külditek.**

Felhívjuk figyelmeteket, hogy nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímeteket. Köszönjük!

Új lakók a Palicsi Állatkertben

A Palicsi Állatkert egész évben várja a látogatókat, és az esztendő minden szakasza tartogat számukra meglepetéseket, hisz az állatok minden évszakban más-más arcukat mutatják. Tavasszal és a nyár elején számos állat született az állatkertben, és aki úgy dönt, hogy ellátogat a helyszínre, igen sok fiatal egyedre tekinthet meg.

Emellett az intézménynek folyamatosan frissítenie kell az állományát. Ennek biológiai okai mellett egyik célja, hogy fenntartsa a látogatók érdeklődését. A Palicsi Állatkert aktualitásairól **János Tiborral**, az intézmény állatorvosával beszélgettünk.

Egypúpú? Kétpúpú?

– A tavasz igencsak termékenynek bizonyult az állatkertben. Vannak évről évre ismétlődő születéseink, tehát vannak olyan állományaink, amelyek szépen szaporodnak. A dämavadak esetében tavasszal, április, május folyamán születnek meg a kicsik. Az állományukat nagyon lecsökkentettük, mivel a Vajdaság Erdői sokat elvitt közülük egy rezervátumba. Egy állatkertnek nincs szüksége arra, hogy ugyanabból a fajtából száz példánnyal rendelkezzen. Jelenleg körülbelül harminc dämavadunk van, és közülük öt ide születésű. Ugyanez a helyzet a lámáknál is. Dél-Amerikában háziállatként tartják őket, de azt lehet mondani, hogy minden állatkert tart lámát, és a látogatók is kedvelik őket. A jávorantilopoknál szintén minden évben van szaporulatunk, az idén egy hím és egy nőstény kis antilopunk lett, és a fiú a tervek szerint a közeljövőben az észéki állatkertbe kerül, ugyanis felesleges, hogy ugyanabból a vérvonalból több hímet tartsunk meg. A tarajos sülöknél is van szaporulatunk. Az idén egy kis tarajosunk van, ami mostanra szépen megnőtt. Észrevettük, hogy bármennyi tarajos sül születik is egy-egy évben, mindig csak egy maradt meg, mivel a többi az anyjuk vagy más

állatok megölik. Nem tudjuk, ez miért van így, és azt sem, hogy csak fogságban viselkednek-e így, vagy a természetes környezetükben is. Meg kell említeni a mosómedvéket is, amik Észak-Amerikában nagy számban élnek vadon, és az ott lakók nem is nagyon kedvelik őket, mivel sok kárt okoznak, és széthúzzák a szemetet. Nálunk nagyon kedvelik őket, a kicsik különösen szépek. A lemuroknál szintén minden évben vannak új egyedek. Az idén kis emuaink is vannak. A tojók eddig is tojtak, de korábban nem sikerült kikeltetnünk őket. Még nem tudjuk a nemüket, ehhez meg kellene őket fogni és vizsgálni, de nem akarjuk stresszre kitenni őket, így majd később döntjük el, hogy mi lesz velük. Emellett a különböző díszbaromfik nálunk is rendszeresen költenek. A struccok esetében elmondhatjuk, hogy folyamatosan tojnak, de nem keltetjük őket, mivel a keltetés problémás, speciális keltető kell hozzá, és a helyhiány miatt nem tudnánk hova rakni őket – mondta János.

Az állatorvos emellett szót ejtett a tavaly született kisoroszlánról, ami mára elég szépen megnőtt, és rendkívül népszerű a látogatók körében.

Az állatkert új lakói, az amerikai bölények nem szöknek a nap elől

– A látogatók, főleg a gyerekek nagyon szeretik. Általánosságban elmondható, hogy a fiatal állatok a legnépszerűbbek – fogalmazott János Tibor.

Mindezen túl a Palicsi Állatkert több új jövevényrel is büszkélkedhet.

– Hosszú előkészületek után a közelmúltban egymás után érkeztek állatok hozzánk. A nyíregyházi állatkertből egy kétpúpú teve és egy szurikáta érkezett. Szintén Nyíregyházáról került hozzánk egy Brazza-cerkóf pár, amely egy teljesen új faj itt, Palicson. A pécsi állatkertből két amerikai bölényt hoztunk, a belgrádi állatkertből pedig egy törpekamjánt...

B. M.

Fotó: subotica.com

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID 16225794

Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs